

Vuosi- kertomus

20
19

Hallitus 11.3.2020

Vuosikertomus 2019

Sisällys

Vuosikertomus 2019.....	2
Omaishoito on monimuotoista	3
Edunvalvonta ja vaikuttamisviestintä vahvistavat omaishoitajien asemaa	4
Viestinnällä monipuolista näkyvyyttä omaishoidolle	7
Järjestötoiminta tukee jäsenyhdistyksiä ja toteuttaa edunvalvontaa	10
Omaishoidon neuvonta tukee omaishoitotilanteissa	16
OmaisOiva – laadukasta toimintaa omaishoitajille eri puolilla Suomea	18
Lomat antavat voimavaroja ja virkistävät	22
Jangsterit-hanke tukee nuoria hoivaajia	24
Kuppi nurin -hanke tukee omaishoitoperheitä, joissa päihteiden käyttö on ongelma	28
Suomen omaishoidon verkostossa jo 21 toimijaa	31
LIITE 1 Luottamushenkilöt, työryhmät ja henkilökunta vuonna 2019	34
LIITE 2 Omaishoitajaliiton jäsenyhdistysten perustamisvuosi ja henkilöjäsenmäärät 31.12.2019	38
LIITE 3 Kokonaistuotot ja -kulut sekä myönnetyt avustukset	40

Omaishoito on monimuotoista

Suomessa on lähes 50 000 sopimusomaishoitajaa, mutta jopa 350 000 henkilöä on pääasiallisessa auttamisvastuussa apua ja tukea tarvitsevasta läheisestään. Omaishoito on monimuotoista. Hoitajina on eri ikäisiä henkilöitä aina alaikäisistä hoivaajista vanhuseläkeläisiin. Hoidettavat ovat kaiken ikäisiä: vauvasta vanhuksiin.

Omaishoitotilanteet vaihtelevat ja niihin tulee vastata yksilöllisesti. Tilanteeseen vaikuttavat niin hoitajan ja auttajan omat resurssit kuin olennaisesti myös avun ja hoidon tarpeessa olevan henkilön fyysinen, kognitiivinen, psyykinen ja sosiaalinen sekä taloudellinen toimintakyky. Olennainen merkitys on myös toimintaympäristöllä mm. palvelujen saatavuudella ja laadulla sekä omaishoitoperheen sosiaalisella verkostolla.

Lähtökohtaisesti omaishoito on kannatettavaa ja sitä tulee edistää. Omaishoitoperhe tarvitsee arkiseen selviytymiseensä riittävästi tukea ja palveluita. Omaishoitoon liittyy valitettavasti myös haastavia ulottuvuuksia kuten haitallista päihteiden käyttöä ja kaltoinkohtelua. Siksi liitto nostaa esiin näitä teemoja ja edistää toimia niiden ehkäisemiseksi.

Edunvalvonta ja vaikuttamisviestintä vahvistavat omaishoitajien asemaa

Edunvalvonnan ja vaikuttamisviestinnän tavoitteena on

- edistää omaishoitajien juridisen aseman parantamista ja vaikuttaa omaishoitoon koskevaan lainsäädäntöön
- tukea omaishoidon kehittämistä eri tasoilla: alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti
- viestiä omaishoidon hyvistä käytännöistä ja kehittämistä vaativista toimista
- tuoda esiin omaishoidon monimuotoisuutta ja erityiskysymyksiä.

Liiton vaikuttamistyön keinoja ovat lausunnot ja kannanotot sekä mediatiedotteet. Liitto pitää yhteyksiä päättäjiin ja virkamiehiin sekä sote-alan muihin järjestöihin. Liitto vaikuttaa myös kansainvälisesti.

Kannanottoja ja medianäkyvyyttä

Liitto jätti toimintavuonna yhdeksän kannanottoa tai tiedotetta omaishoidon kehittämiseksi. Liiton kevätkokous jätti kannanoton Rinteen hallitusohjelmaan vaikuttamiseksi teemalla ”Omaishoito on keskeinen hoivamuoto”. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus kuuli lokakuussa liittoa asiantuntijana omaishoidon kehittämisestä koskien valtion talousarviota vuodelle 2020 sekä valtioneuvoston selontekoa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2020-2023. Muita aiheita olivat mm. Suomen valtion toimet koskien Euroopan sosiaalisen peruskirjan noudattamista omaishoidon tuessa ja palveluasumisen asiakasmaksuissa. Eduskunnan oikeusasiamies kuuli liittoa myös omaishoitajien ylivelkaantumisesta.

Työelämän tasapaino -direktiivi hyväksyttiin EU:n elimissä keväällä 2019 ja liitto aloitti vaikuttamisen erityisesti työ- ja elinkeinoministeriön suuntaan direktiivin mukaisten vaatimusten saamiseksi kansalliseen lainsäädäntöön.

Syyskaudella liitto sai runsaasti näkyvyyttä erityisesti työikäisten omaishoitajien kysymyksessä medioissa mm. Ylellä ja MTV3:ssa.

Eduskunnan omaishoidon tukiryhmä järjestäytyi lokakuussa. Tukiryhmään saatiin edustaja kahdeksasta puolueesta. Tukiryhmä piti kaksi kokousta: lokakuussa ja marraskuussa.

Sipilän hallituksen kaatuminen eduskuntavaalien alla jähdytti sote-uudistuksen valmistelun eikä uudistukseen tai substanssilainsäädäntöä koskevia lakiesityksiä annettu enää loppuvuonna. Niin ikään Kehitetään iäkkäiden kotihoitoa ja edistetään kaikenikäisten omaishoitoa -kärkihanke loppui alkuvuodesta, mikä tarkoitti maakuntatason yhteisen kehittämistyön pysähtymistä myös omaishoidon kehittämisessä osassa maakuntia. Näin myös omaishoidon kehittäminen jäi eräänlaiseen välitilaan odottamaan uuden hallituksen linjauksia.

Vaalikone tavoitti lähes puolet ehdokkaista

Toimintavuoden alussa toteutettiin eduskuntavaaleihin 2019 liittyvä Omaishoitajaliiton vaalikone osoitteessa vaalikone.omaishoitajat.fi, joka avattiin äänestäjille 28.2. Eduskuntavaaleihin asetetuista

2 468 ehdokkaasta liiton vaalikoneeseen vastasi lähes puolet eli 1 132 ehdokasta. Vaalikoneessa oli kaikkiaan noin 30 000 käyntiä ja noin 27 000 kävijää.

Liiton eduskuntavaalikampanjaan kuului myös painotuotteita, verkkosivu ja sosiaalisen median päivityksiä. Liiton vaalitavoitteista kerrottiin painetuissa korteissa ja esitteissä sekä verkkosivulla osoitteessa omaishoitaja.fi/vaalit. Sosiaalisen median päivityksissä kerrottiin vaalitavoitteista, markkinoitiin vaalikonetta sekä kerrottiin vaalikoneen tuloksista. Yhdistykset vaikuttivat vaalien alla aktiivisesti alueillaan.

Verkosto- ja järjestöyhteistyö

Liitto toimi omaishoitajien aseman parantamiseksi kymmenissä eri organisaatioissa sekä työryhmissä alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Alueellisen tason vaikuttamistyöstä on raportoitu luvussa ”Järjestötoimintaa tukee jäsenyhdistyksiä ja toteuttaa edunvalvontaa”.

Kansallinen vaikuttaminen

Liitto toi omaishoidon kysymyksiä esiin esimerkiksi Kansaneläkelaitoksen neuvottelukunnan työskentelyssä. Liiton toiminnanjohtaja on kaudella 2017-2020 jäsenenä sosiaali- ja terveysministeriön alaisen sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAn neuvottelukunnassa, jonka tehtävänä on antaa ministeriölle lausuntoja avustustoiminnan yleisistä linjauksista ja strategisista suuntaviivoista.

Yhteistyötä tehtiin myös mm. Suomen sosiaali ja terveys Soste ry:n kanssa, jonka jäsen liitto on. Liitto käytti puheenvuoron teemasta omaishoito ja hyvinvointitalous Sosten järjestämässä SOSTE Talkissa lokakuussa Tampereella.

Liitto teki monenlaista järjestöyhteistyötä ja välitti omaishoitajien tuen tarpeita ja liiton asiantuntijuutta mm. seuraavissa hankeryhmissä ja organisaatioissa:

- Ikäinstituutin Ikäopisto
- EAPN -fin verkosto, köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen toiminta
- Epilepsialiiton Mahdollistajat-hanke
- Finfamin Mielelön mahdollisuus -hanke
- Kehitysvammaisten Palvelusäätiön lyhytaikaishoidon yhteistyöryhmä
- Muistiliiton muistiohjelmatyö sekä Iloa ja voimaa -hanke
- Reumaliiton kokemustoimintaverkosto
- Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön erityisryhmien turvallisuus OTE-hanke
- Miina Sillanpää Säätiön Kuu kiurusta kesään -luontohanke
- Valtaa vanhuus -verkosto, ikäihmisten edunvalvontaan
- Vanhustyön keskusliitto omahoitovalmennusyhteistyö
- Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiön MUKANA-verkosto

Liitto on jäsen myös Kansalaisareena ry:ssä ja Opintotoiminnan keskusliitto ry:ssä. Liitto kuuluu myös Aikakauslehtien Liitto ry:hyn. Työnantajajärjestönä liitto kuuluu Hyvinvointialan liitto ry:hyn.

Kansainvälinen vaikuttaminen

Liiton toiminnanjohtaja Sari-Minna Tervonen valittiin eurooppalaisen omaishoitoalan kansalaisjärjestöjä ja tutkimusorganisaatioita kokoavan Eurocarers-järjestön puheenjohtajaksi. Liiton hallituksen jäsen TtT Tarja Välimäki edusti liittoa Eurocarersin tutkimustyöryhmässä, joka piti yhden kokouksen lokakuussa Anconassa Italiassa. Konsultoiva lakimies, VTT, OTL Yrjö Mattila edusti liittoa Eurocarersin vaikuttamistyöryhmissä, joka ei kokoontunut toimintavuonna.

Eurocarersin vuosikokous pidettiin toukokuussa Kööpenhaminassa. Kokoukseen osallistuivat toiminnanjohtajan lisäksi kehittämisspäällikkö Kaisa Parviainen ja liiton konsultoiva lakimies. Eurocarersin vuosikokouksen yhteydessä pohjoismaiset omaishoitajajärjestöt pureutuivat hoivan haasteisiin Pohjoismaissa ja jättivät yhteisen julkilausuman, jossa nostettiin huoli kotihoidon palveluiden saatavuuden heikentymisestä ja omaishoitajille siirtyvästä vastuusta.

Liitto on jäsenenä myös kansainvälisessä International Alliance of Carers Organizations (IACO), jonka vuosikokouksessa maaliskuussa Pariisissa liittoa edusti toiminnanjohtaja Sari-Minna Tervonen.

Kehittämisspäällikkö Kaisa Parviainen osallistui Skotlannin omaishoitoparlamenttiin lokakuussa Edinburghissa.

Resurssit

Liiton toiminnanjohtaja vastasi liiton asiantuntijoiden kanssa edunvalvonnasta. Vaikuttamisviestintään osallistuvat myös viestinnän kaksi toimihenkilöä. Edunvalvonnan ja vaikuttamisviestinnän kulut katettiin yleisavustuksella ja omalla varainhankinnalla.

Viestinnällä monipuolista näkyvyyttä omaishoidolle

Liiton viestinnän tavoitteena on

- tukea strategisten tavoitteiden saavuttamista tekemällä näkyväksi liiton edunvalvonnan tavoitteita ja muuta liiton toimintaa
- välittää laajasti tietoa omaishoidosta ja siihen liittyvistä kysymyksistä
- rakentaa ja välittää positiivista kuvaa omaishoidosta ja sen tukemisen merkityksestä.

Viestinnän kanavia ovat Lähellä-lehti, verkkosivut, some-kanavat ja tiedotteet. Liiton viestintä on monikanavaista ja eri kohderyhmille viestitään kulloinkin tarkoituksenmukaista kanavaa käyttäen.

Liiton viestintä palvelee mediaa jakamalla tietoa omaishoidosta ja hankkimalla haastateltavia.

Hallituksen nimeämä viestintäryhmä (2019-2020) kehittää liiton ja yhdistysten yhteistä viestintää erityisesti verkossa ja somessa. Ryhmä on kokoontunut toimintavuonna kaksi kertaa.

Lähellä-lehti tavoittaa jäsenet ja Omaishoitotiedote ammattilaiset

Lähellä-lehti kertoo omaishoidon ajankohtaisista asioista ja piirtää kuvaa omaishoidosta henkilökuvien valossa. Lehti on myös tärkeä järjestöasioiden tiedonvälittäjä. Lehti julkaistaan sekä painettuna että sähköisenä näköisversiona. Lähellä-lehti jaetaan jäsenetuna henkilöjäsenille ja jäsenyhdistykset saavat Lähellä-lehteä jaettavakseen. Lehden kustannuksia katetaan ulkoistetulla ilmoitushankinnalla. Ilmoitusmyynnistä vastaa TJM-Systems Oy ja taitosta Faktor Oy.

Jokaisessa lehdessä kahta teemaa käsitellään laajasti ja monesta näkökulmasta. Lisäksi lehdessä julkaistaan ajankohtaista omaishoitoasiaa, tarinoita omaishoitajien elämästä sekä juttuja ja ajankohtaisia uutisia liiton toiminnasta ja tapahtumista. Lähellä-lehden toimituksen tukena sisällöllisissä asioissa toimii toimitusneuvosto.

Omaishoitajien parissa työskenteleviä ammattilaisia tavoitettiin neljästi vuodessa julkaistavalla sähköisellä omaishoitotiedotteella, jossa on linkki sähköiseen Lähellä-lehteen ja ajankohtaista omaishoitoasiaa. Jakelulistalla on mm. Suomen omaishoidon verkoston, kuntien ja seurakuntien työntekijöitä, yhteistyökumppaneita ja muita sidosryhmiä. Omaishoitotiedote noudattaa Lähellä-lehden ilmestymisaikataulua. Vastaanottajia sähköpostilistalla oli vuoden 2019 lopussa noin 1 900.

Nettisivuilla laajasti sisältöä, somessa vinkkejä ja vertaisuutta

Liitto ylläpitää omaishoitajat.fi-verkkosivuja. Sivustolta saa tietoa omaishoitoon liittyvistä kysymyksistä ja lainsäädännöstä. Sivuston kautta saa tietoa myös järjestön laajasta ja monipuolisesta toiminnasta niin kansainvälisesti ja kansallisesti kuin alueellisesti ja paikallisesti. Sivustolla on yhteystiedot kaikkiin jäsenyhdistyksiin. Sivuston tekninen toteutus on hankittu Web-veistämö Oy:ltä.

Some-viestinnän tavoitteena on vaikuttaa omaishoitajien asemaan sekä tehdä omaishoitoyhteisöä ja sen työtä positiivisella tavalla tunnetuksi omaishoitokentässä sekä tarjota neuvoja, vertaisuutta ja piristystäkin. Some-viestinnän tyyli on asiantunteva, tukea tarjoava ja positiivinen. Kohderyhmiä ovat

omaishoitajat ja heidän läheisensä, omaishoidosta ammatillisesti tai muuten kiinnostuneet sekä liiton jäsenyhdistykset ja niiden henkilöjäsenet ja vapaaehtoiset.

Liiton some-sisältöjä ovat olleet mm. ajankohtaiset omaishoitoasiat, tapahtumatiedottaminen ja -uutisointi, Lähellä-lehden juttunostot, omaishoitajien tarinat ja piristyspostaukset. Ennakkosuunnittelun ja valmistelun avulla omaishoitoasiaa pidettiin monipuolisesti esillä some-uutisvirrassa koko vuoden. Postauksia tehtiin eri kanaviin yhteensä 609 (Facebook 244, Twitter 226 ja Instagram 139) ja lisäksi Youtubeen ladattiin 13 videojulkaisua.

Muuta viestintää

Yhdistyksille tuotettiin materiaaleja ja liiton esitteistä myös painoaineistoja, jotta yhdistykset voivat omalla kustannuksellaan painattaa lisää aineistoja, mikäli yhdistysten materiaalitarve on liiton toimittamia määriä suurempi. Keskeinen aineisto oli liiton strategiakortit ja -julisteet.

Viestinnän tunnuslukuja vuonna 2019	
Painettu materiaali liiton ja yhdistysten käyttöön	Painosmäärä
Lähellä-lehti 16 000 kpl / nro, paitsi 3/2019 20 000 kpl	4 nroa yht. 68 000
Lomaopas (n. 12 000 hlöjäsenelle Lähellä 4/2019 liitteenä)	16 000
Vaaliesite	7 500
Vaalikortti	7 500
Strategiakortti	14 000
Strategiajuliste	500
Sinä olet tärkeä -kortti (n. 12 000 hlöjäsenelle Lähellä 4/2019 liitteenä)	27 000
Päivitetty liiton esite	14 000
Vapaaehtoistoiminnan rekrykortti	14 000
Vapaaehtoistoiminnan roolikorttipakka	250
Vapaaehtoistoiminnan A3-juliste	300
Vapaaehtoistoiminnan 50 x 70 juliste	200
Palveluopas 2020-2021 (n. 12 000 hlöjäsenelle Lähellä 1/2020 liitteenä)	25 000
Sähköinen viestintä (vuoden 2018 luvut suluissa)	Tunnuslukuja
www.omaishoitajat.fi-sivuilla käynnit	136 000 (113 000)
www.omaishoitajat.fi-sivuilla kävijät	93 000 (74 000)
Facebook-tykkääjät	3 394 (2 944)
Twitter-seuraajat	890 (642)
Instagram-seuraajat	1 143 (809)
Tiedotteet ammattilaisille ja medialle	Määrä
Omaishoitotiedote	4
Mediatiedote STT Infon kautta; jakelulistalla n. 250 mediaa	5
Muut tiedotteet; maakuntapäivistä yms. kertovat tiedotteet	7

Taulukko 1. Viestinnän tunnuslukuja vuonna 2019.

Lisäksi liitto osallistui Työterveyspäiville 8.-9.10. Helsingin Messukeskuksessa ja Apuväline-messuille 7.-9.11. Tampereen Messu- ja urheilukeskuksessa.

Resurssit

Viestinnästä vastaavat toiminnanjohtaja sekä viestintäpäällikkö ja tiedottaja yhteistyössä liiton kaikkien työntekijöiden kanssa. Viestinnän kulut katettiin yleisavustuksella ja omalla varainhankinnalla, lähinnä ilmoitustuotoilla.

Järjestötoiminta tukee jäsenyhdistyksiä ja toteuttaa edunvalvontaa

Valtakunnallisen ja alueellisen järjestötoiminnan tavoitteina on

- tehdä omaishoitoa näkyväksi
- luoda edellytyksiä ja edistää jäsenyhdistysten vapaaehtoistoimintaa sekä tukea yhdistysten toimintaa
- osallistua ja vaikuttaa alueelliseen keskusteluun ja päätöksentekoon
- kehittää ja levittää omaishoitoperheiden tukimuotoja yhteistyössä paikallisten, alueellisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa.

Vuosien 2018-2019 teema oli Näe, huomaa, kuule. Tavoitteena oli lisätä omaishoidon monimuotoisuuden tunnistamista. Teema otettiin huomioon kampanjoinneissa, tapahtumissa ja koulutuksissa.

Ylen tietoisku kruunasi valtakunnallisen viikon

Valtakunnallista omaishoitajien viikkoa vietettiin marraskuussa 24.11.-1.12. viikolla 48. Omaishoitajien valtakunnallinen kirkkopyhä avasi perinteisesti omaishoitajien valtakunnallisen viikon 24.11., jolloin monet seurakunnat nostivat omaishoidon aiheeksi. Liitto päivitti yhdistyksille Näe, huomaa, kuule -materiaalin, joka oli suunnattu seurakuntayhteistyötä ja omaishoitajien kirkkopyhää varten.

Valtakunnallisesta viikosta tehtiin toimintavuonna aiempaa mittavampi ja monipuolisempi kampanja jäsenyhdistysten hyödynnettäväksi. Keskeisenä viestinä oli liiton strategiasta nouseva Omaishoito koskettaa jokaista -visio. Sitä käytettiin myös sosiaalisessa mediassa aihetunnisteena #OmaishoitoKoskettaaJokaista. Kampanjalle perustettiin oma verkkosivu omaishoitajat.fi/teemaviikko, jonne koottiin kaikki suurelle yleisölle tarkoitetut sisällöt ja materiaalit.

Liitto tiedotti yhdistysten järjestämistä valtakunnallisen viikon tapahtumista viestintäkanavillaan. 37 yhdistystä ilmoitti 216 erilaisesta valtakunnallisen viikon tapahtumasta. Viikolle tuotettiin runsaasti materiaalia jäsenyhdistysten käyttöön: painettuja ja sähköisiä Sinä olet tärkeä -kortteja sekä sähköistä omaishoidosta kertovaa infografiikkaa. Materiaalit jaettiin yhdistyksille Optima-verkossa. Kampanjasta kerrottiin ja materiaalia esiteltiin yhdistyksille Teematurinassa 20.9., järjestöpäivillä 10.10. ja pelkästään kampanjaan keskittyneessä yhdistystiedotteessa 7.11.

Liiton sosiaalisen median kanaviin tehtiin kampanjassa 63 päivitystä, joiden sisältöinä olivat muun muassa Sinä olet tärkeä -kuva, strategiakuva sekä infograafit. Viikon mediatiedote nosti esiin yhdistysten tapahtumia ja omaishoidon monimuotoisuutta.

Kampanjan kruunasi liiton tuottama tv-tietoiskunauhoite. Omaishoito koskettaa jokaista -tietoiskua esitettiin Yle TV1 ja Yle Fem -kanavilla viikolla 47. Suomenkielinen tietoisku esitettiin Yle TV1:llä 13 kertaa ja sen näki noin 1,1 miljoonaa yli 15-vuotiasta suomalaista. Ruotsinkielinen tietoiskun näki noin 100 000 yli 15-vuotiasta suomalaista. Nauhoitteet ladattiin nähtäväksi ja jaettavaksi myös liiton some-kanaviin.

Liitto järjesti valtakunnallisen juhlatapahtuman Lappeenrannassa 28.11. Liiton toimihenkilöitä osallistui myös jäsenyhdistysten erilaisiin viikon tapahtumiin eri puolilla maata.

Pop up -kampanjan tempaukset

29 jäsenyhdistystä toteutti Omaishoito on pop -teemalla pop up -kahviloita omaishoitajille eri puolilla maata kansainvälisenä ravintolapäivänä 18.5. Yhdistystoimijat järjestivät leikkimielisiä tempauksia kahviloissa ja toritapahtumissa. Liitto koordinoi kampanjatapahtumatiedottamista ja tuki yhdistyksiä tapahtumien toteuttamisessa.

Omaishoitajaliitto järjesti yhdessä valtakunnallisten Omaisena edelleen ja Lasten omaishoitajat jäsenyhdistystensä kanssa Pop up -kahvilatapahtuman Sanomatalossa Helsingissä. Kampanja jalkautui Sanomatalosta myös eduskuntatalon ja Kansalaistorin ympäristöön.

Jäsenyhdistysten toimijoille suunnatut koulutukset

Jäsenyhdistysten työntekijöille järjestettiin Tammipäivät toimintavuonna ensimmäisen kerran. Tilaisuus pidettiin Vantaalla 15.-16.1. ja siihen osallistui runsaat 50 työntekijää 19 jäsenyhdistyksestä, liiton henkilökuntaa ja yhteistyötahoja. Päivien tavoitteena oli tarkastella erilaisia hoivapolitiikan malleja ja virittää keskustelua suomalaisen hoivan tulevaisuudesta sekä perehtyä järjestölähtöisen toiminnan rooliin sote-palvelujen osana sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä. Lisäksi työstettiin omaishoitoyhteisön linjauksia lähivuosille. Päivät saivat hyvän vastaanoton: yhteistä työskentelyä ja ajankohtaisia alustuksia kiitettiin.

Järjestöpäivät pidettiin Vantaalla 9.-10.10. Jäsenyhdistysten edustajat kokoontuivat liiton sääntömääräiseen syyskokoukseen ennen järjestöpäivien ohjelmaa. Mukana oli 145 osallistujaa 38 jäsenyhdistyksestä, liiton hallitus ja henkilökuntaa sekä yhteistyökumppaneita. Päivien teemana oli omaishoitoyhteisö muutoksen tekijänä. Yhdistystoimijat saivat tietoa omaishoidon ajankohtaisista kysymyksistä, yhdistystoiminnan arvioinnista ja STEAn rahoitusavustuksista sekä järjestövaikuttamisesta. Lisäksi käsiteltiin työnantajuutta palkkatyön ja vapaaehtoistoiminnan rajapinnoilla sekä työhyvinvointia vapaaehtoisjärjestössä. Ohjelmassa esiteltiin myös yhdistysten toteuttamia erityislasten omaishoitoon liittyviä hankkeita. Päivien sisällöstä saatiin erinomaista palautetta.

Valtakunnalliset seminaarit ja tapahtumat osallistujamäärineen vuonna 2019			
Ajankohta	Paikkakunta	Tapahtuma	Osallistujamäärä (ilmoittautuneet)
15.-16.1.	Vantaa	Tammipäivät	51
18.5.	Useilla paikkakunnilla	Pop up -kahvilapäivä	
20.9.	Varkaus	Näe, huomaa, kuule -seminaari	43
9.-10.10.	Vantaa	Omaishoitajaliiton järjestöpäivät	145
28.11.	Lappeenranta	Valtakunnallisen omaishoitajien viikon juhla	110

Taulukko 2. Valtakunnalliset seminaarit ja tapahtumat osallistujamäärineen vuonna 2019.

Yhteistyössä jäsenyhdistysten kanssa ja katvealueilla

Liiton 70 jäsenyhdistystä ovat eri kokoisia ja niillä on monenlaista toimintaa. Jäsenyhdistysten toiminta ja hanketyö edellyttävät liiton tukea mm. uusien toimintamuotojen kehittämistä yhdistysten kanssa. Aluetyössä korostetaan omaishoidon moninaisuutta ja etsivän työn tärkeyttä.

Toimintavuonna 34 jäsenyhdistystä toimi vapaaehtoisvoimin ja 36 yhdistyksellä oli yksi tai useampi kehittämishanke. Yhteensä yhdistyksissä oli 52 hanketta, joista 31 oli OmaisOiva-hankkeita. Yleisavustusta sai kaksi yhdistystä: Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ja Oulun seudun omaishoitajat. Liitto hakee vuosittain STEAn kohdennettua hankeavustusta jäsenjärjestöjen toiminnan tukemiseen. Täysin vapaaehtois pohjaisesti toimiville yhdistyksille siirrettiin hakemuksesta em. järjestöavustusta 18 jäsenyhdistykselle.

Yhdistysten toiminnan tueksi tuotettiin ja päivitettiin erilaisia materiaaleja verkkoon (Optima, nettisivut) ja jaettavana aineistona. Optima-verkkoalustalle koottiin yhdistysten käyttöön aluetyön aineistoja, yhdistystoiminnan työvälineitä, koulutusaineistoja sekä ohjauksen ja neuvonnan materiaaleja. Yhdistystoiminnan tueksi päivitettiin ja uudistettiin verkkoon myös Työrukkanen yhdistysaineisto. Lisäksi aiemmin vuonna 2017 ilmestynyt Palveluopas omaishoitajille ja läheisille päivitettiin. Uusittu palveluopas ilmestyi alkuvuodesta 2020.

Liiton vuonna 2018 tekemän strategiakyselyn mukaan jäsenyhdistykset arvioivat edunvalvonnan, yhdistysten tukemisen ja neuvonnan tärkeimmiksi liiton toiminnan muodoiksi. Alkuvuonna 2019 eduskuntavaalit ja hallitusohjemaan vaikuttaminen näkyivät järjestötyössä yhdistysten ohjauksessa ja materiaaleissa. Liiton vaalikone oli yhdistysten ahkerassa käytössä.

Aluetyön kehittämiskohteina ovat myös toiminnan ns. katvealueet. Katvealueella on vain vähän tai ei lainkaan omaishoitajayhdistystoimintaa. Katvealueet syntyvät esimerkiksi pitkien välimatkojen tai yhdistysten toimintaresurssien vähäisyyden vuoksi. Omaishoidon katve voi tarkoittaa myös siitä, ettei omaishoitotilannetta aina tunnisteta, kun tuen tarpeita on paljon.

Jäsenyhdistyksille viestittiin ajankohtaisista asioista yhdistystiedotteella kymmenen kertaa. Aluevastaavat tiedottavat lisäksi toiminta-alueellaan ajankohtaisista yhdistys- ja omaistoiminnan asioista.

Koulutusta, sidosryhmäyhteistyötä ja yhdistysten ohjaamista

Aluetyö sisältää jäsenyhdistysten ohjausta, koulutusta ja yhdistyskohtaista tukemista. Jäsenyhdistykset vastaavat itse toimintasisällöistä. Jäsenyhdistysten tukemiseen kuului luottamushenkilöiden ja työntekijöiden sekä muiden vapaaehtoisten järjestöllisten valmiuksien vahvistamista, ohjauksellisia tapaamisia ja hanketoiminnan ideointia. Webropol-kyselytyökalua käytettiin toiminnan kehittämisessä tiedonhankinnan, arvioinnin ja seurannan työkaluna. Kaikista koulutuksista kerättiin osallistujapalautteet. Seurannan ja palautteen kautta saatua tietoa käytettiin aktiivisesti toiminnan kehittämisessä.

Jäsenyhdistyksille järjestettiin 12 AlueAvain -koulutuspäivää, joihin osallistui yhteensä 232 henkilöä. Koulutusten aiheina olivat esimerkiksi vaikuttamis- ja vapaaehtoistoiminta, yhteistyö ja verkostoituminen, toimijoiden työhyvinvointi ja omaishoidon moninaisuus. Koulutukset tarjosivat

mahdollisuuden jäsenyhdistysten kokemustiedon ja hyvien käytäntöjen jakamiseen. AlueAvain-koulutuksiin voivat osallistua myös Suomen omaishoidon verkoston jäsenjärjestöjen paikallistoimijat.

Ouluun toukokuulle suunniteltu Pohjois-Pohjanmaan AlueAvain vaikuttamistoiminnasta peruuntui vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Sen sijaan järjestettiin yhteistyössä Neurologisten vammaisjärjestöjen verkoston kanssa vastaavanlainen päivä yhdistysten hallitustoimijoille 1.10. Ylivieskassa. Päivään osallistui 23 hallitustoimijaa, joista suurin osa liiton jäsenyhdistyksistä.

AlueAvain-koulutuksista saatu palaute oli hyvää. Yli 2/3 osallistujista antoi kokonaisarvosanan hyvä ja lähes kolmannes arvosanan melko hyvä AlueAvain-koulutukselle. Koulutukset koettiin varsin hyödyllisiksi (61 % täysin samaa mieltä, 35 % melko samaa mieltä). Myös työskentelytapaa pidettiin onnistuneena (63 % täysin samaa mieltä, 34 % melko samaa mieltä).

Hankepoliikkikatyyöskentelyä toteutettiin tilaisuuksissa liiton aluetoimistojen paikkakunnilla tai ohjaussessioina AlueAvain-koulutusten yhteydessä. Yksittäiset yhdistysten ohjauksen ohjaukset ovat edelleen vähentyneet ja ohjauksessa hyödynnettiin entistä enemmän verkkoyhteyksiä (Skype, Teams). Esimerkiksi Teematurinat verkossa yhteistyössä OmaisOiva-toiminnan kanssa ajankohtaisista yhdistysteemoista ovat olleet suosittuja. Näitä järjestettiin mm. teemoilla: vaalivaikuttaminen, Pop up-kahvilan toteutus ja yhdistyksen hyvä hallinnointi.

Jokaisessa yhdistyksessä tai alueellisessa yhdistysten ryhmässä (2-4 yhdistystä) on tavoitteena toteuttaa joka toinen vuosi jokin koulutuksellinen kokonaisuus tai ohjaustilaisuus. Aluevastaavat tekivät yhteensä 39 yhdistyskäyntiä jäsenyhdistyksiin.

Jäsenyhdistyksiä tuettiin myös yhteistyössä liiton OmaisOiva-toiminnan ja erityisryhmille suunnatun lomatoiminnan kanssa toteuttamalla Oivaltava-päivät 4.-5.6. Lahdessa ja omaishoitoon liittyvä valtakunnallinen vapaaehtoistoiminnan teemapäivä pidettiin 28.8. Helsingissä.

Aluevastaavat pitivät koulutuksia ja alustuksia omaishoidosta mm. kuntoutuskursseilla, muistihoidajakoulutuksissa sekä yhteistyötapahtumissa esim. verkostojärjestöjen kanssa. Lisäksi osallistuttiin sekä paikallisille että valtakunnallisille messuille. Jäsenyhdistysten ja muiden yhteistyötahojen kanssa järjestettiin mm. paikallisia Näe, huomaa, kuule -tilaisuuksia.

Alueellista ja maakunnallista verkostotyötä ja vaikuttamista

Edunvalvonta, tiedotus ja ohjaus ovat alueellista vaikuttamistoimintaa. Koulutukset, kuten seminaarit ja tapahtumat, olivat tärkeä osa vaikuttamistoimintaa. Taulukossa kolme on listattu alueellisen toiminnan keskeiset tapahtumat myös alueittain jaoteltuina.

Liiton aluevastaavat verkostoituivat ja osallistuivat aktiivisesti myös sote- ja maakuntauudistusta valmisteleviin omaishoidon työryhmiin alueillaan ja vaikuttivat esim. omaishoidon hankkeiden ohjaus- ja tukiryhmissä.

Omaishoidon maakuntapäivä toteutettiin neljässä maakunnassa yhteistyössä sote-toimijoiden (mm. muutosagentit) ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteena oli saattaa yhteen omaishoidon järjestöt, sidosryhmät sekä maakunnan sote-toimijat, jotta omaishoidon teemat otetaan huomioon asiakaslähtöisesti sote-uudistuksessa.

Vuoden 2019 maakuntapäivillä käsiteltiin omaishoidon ajankohtaisia kysymyksiä ja jatkettiin Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaiken ikäisten omaishoitoa -kärkihankkeen maakunnallisten kokeilujen, verkostotyön sekä hyvien käytäntöjen esittelyä ja levittämistä. Omaishoidon maakuntapäivä järjestettiin Päijät-Hämeessä, Etelä-Pohjanmaalla, Kainuussa ja Varsinais-Suomessa. Maakuntapäiville osallistui yhteensä 276 osallistujaa. Lapissa toteutettiin maakuntapäivän sijasta kaksipäiväinen AlueAvain-koulutus teemalla Omaishoito nyt ja tulevaisuudessa - fokuksessa Lappi. Tilaisuus järjestettiin Kittilässä 3.-4.4.

Maakuntapäivistä on saatu hyvää palautetta ja ne tavoittivat erilaisia toimijoita. Palautteen antaneista 133 osallistujista runsas kolmannes oli kuntatoimijoita, neljännes omaishoitajia, vajaa viidennes liiton ja jäsenyhdistysten edustajia ja 15 % muita järjestötoimijoita. Tilaisuuksia pidettiin hyödyllisinä (58 % täysin ja 40 % melko samaa mieltä). Osallistujista 60 % antoi kokonaisarvosanaksi hyvän ja 36 % melko hyvän.

Alueilla toteutetut koulutukset, yhteistyö kuntien ja sidosryhmien kanssa ja yhdistyskonsultointi vuonna 2019						
Toiminto	Osallistujamäärä	Lukumäärä	Etelä	Itä	Länsi	Pohjoinen
AlueAvain -koulutukset	232	12*	2	2	2	3
Maakuntapäivät	276	4	2	1	1	- **
Muut koulutukset/tapahtumat	725	17	2	3	9	3
Katvealuetyö	19	8	1	-	1	6
Maakunnalliset vaikuttamistyöryhmät	138	11	4	1	2	4
Verkostotyö, tukiryhmät ja työkokoukset	464	62	15	8	21	18
Yhdistyskäynnit	387	39	11	8	8	12
Yhdistyksille annettu puhelinneuvonta		387	60	77	90	160

* Lukumäärä sisältää kaksi alueiden yhteistä ja yhden valtakunnallisen AlueAvain-koulutuksen

** Lapin maakuntapäivä toteutettiin maakunnallisena AlueAvaimena Kittilässä 3.-4.4.

Taulukko 3. Alueilla toteutetut koulutukset, yhteistyö kuntien ja sidosryhmien kanssa ja yhdistyskonsultointi vuonna 2019.

Yhteistyötahot ja yhdistykset arvostavat aluetyötä

Yhteistyökumppaneille suunnattuun kyselyyn saatiin 125 vastausta, joista 2/3 edusti jäsenyhdistyksiä, 17 % kuntia ja 16 % muita järjestöjä. Yhteistyö vastasi odotuksia ja yhteistyössä toteutetut tilaisuudet koettiin tarpeellisiksi sekä hyödyllisiksi. Yhteistyössä katsottiin olleen selkeä tavoite ja sen arvioitiin parantaneen alueen omaishoitajien asemaa. Aluetyö oli vastaajien mielestä luotettava yhteistyökumppani ja yhteistyössä oli opittu uusia asioita.

Resurssit

Valtakunnallisten tapahtumien ja kampanjoiden suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat kaikki liiton toimihenkilöt.

Aluetyötä toteuttivat järjestöpäällikkö, neljä aluevastaavaa ja vapaaehtoistoiminnan vastaava (50 % hänen työpanoksestaan kohdistui OmaisOiva-hankkeeseen). Länsi-Suomen aluevastaava toimii aluetoiminnan koordinaattorina. Itä-Suomen aluevastaava vaihtui ja uusi aloitti työnsä maaliskuussa. Järjestösuunnittelija aloitti maaliskuussa (50 % hänen työpanoksestaan kohdistuu Suomen omaishoidon verkostoon). Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen toteutui vain osittain henkilöstövajeiden vuoksi.

Itä-Suomen aluetoimisto sijaitsee Kuopiossa, Etelä-Suomen aluetoimisto Salossa, Länsi-Suomen aluetoimisto Tampereella ja Pohjois-Suomen aluetoimisto Raahessa. Tampereen toimisto muutti kesäkuussa, koska aiemman toimiston vuokrasopimus päättyi.

Valtakunnallisen ja alueellisen järjestötoiminnan kulut katettiin pääsääntöisesti yleisavustuksella ja omalla varainhankinnalla. Myös Opintokeskus Sivikseltä on haettu ja saatu tukea koulutuksien järjestämiseen.

Omaishoidon neuvonta tukee omaishoitotilanteissa

Liiton ohjauksen ja neuvonnan tavoitteena on antaa tietoa omaishoitoon liittyvissä kysymyksissä omaishoitajille, yhdistystoimijoille, ammattihenkilöille ja opiskelijoille sekä muille tiedon tarvitsijoille.

Toimintavuoden aikana liitto tarjosi puhelinneuvontaa valtakunnallisessa neuvontanumerossa neljänä päivänä viikossa kello 9-15 (puh. 020 7806 599). Omaishoitajia ohjattiin hoitamaan asiaansa eteenpäin sekä hakemaan tarvittaessa jaksamista tukevia palveluja ja tukea.

Liiton neuvontanumeroon tuli 837 puhelua, joista 775 puheluun voitiin vastata. Puheluiden kesto oli yhteensä noin 68 tuntia (4 109 minuuttia). Puhelujen määrä verrattuna edelliseen toimintavuoteen pysyi suurin piirtein samana. Puhelut kestivät keskimäärin 5-10 minuuttia, mutta pisimmillään puhelu saattoi kestää yli tunnin. Pieni osa puhelusta vaatii asioiden erillisselvittämistä, vaikka tavoitteena on hoitaa asia puhelun aikana.

Puhelinneuvontanumeron lisäksi neuvontapuheluita tulee liiton muihin numeroihin, erityisesti aluevastaaville. Vuoden 2018 marraskuun seurantakyselyn mukaan puolet neuvonnasta tapahtui puhelinneuvontanumerosta ja toinen puoli muista liiton numeroista. Neuvontapuheluiden seuranta toteutetaan seuraavan kerran alkuvuodesta 2020 (neuvonnan aihe ja onnistuminen) ja myöhemmin pidempänä jaksena ja laajempänä sähköisenä kyselynä.

Neuvontapuhelut pääosin omaishoitajilta

Marraskuussa 2018 tehdyn 50 yhteydenottopuhelua sisältäneen seurantakyselyn mukaan noin 2/3 neuvontaan yhteyttä ottaneista oli omaishoitajia. Yli puolet heistä oli puolisoaan hoitavia omaishoitajia. Soittajista noin puolella oli sopimus omaishoidosta. Neuvontaan osallistuvien liiton työntekijöiden arvion mukaan puhelinneuvonnan sisällöt tai neuvontaan soittavien yhteydenottajien tausta eivät ole merkittävästi muuttuneet aiemmista vuosista.

Puhelinneuvonnan vaikutusta on vaikea arvioida. Vaikka neuvonta on ajantasaista ja tietoon perustuvaa, lopputulos ei välttämättä aina ole se, mitä yhteydenottaja haluaisi kuulla. Neuvontaa antavien työntekijöiden kyky kuunnella yhteydenottajaa empaattisesti ja yhteydenottajan tukeminen on olennaista. Vaikka neuvonnan avulla päästään hyvään lopputulokseen, palautetta siitä ei välttämättä saada takaisin neuvontaan.

Asiakaspalautteen keräämistä puhelinneuvonnasta valmisteltiin ja pyydettiin tarjouksia palvelusta. Neuvonnan ja ohjauksen palautteen tekninen toteutus esim. soittajalle lähetettävällä tekstiviestikyselyllä olisi ollut erittäin kallista suhteessa saatuun palautteen määrään.

Ohjausta ja neuvontaa annettiin myös sähköpostitse ja tilaisuuksissa, esim. yhteistyötahojen kanssa webinaareissa tai koulutuksissa. Lisäksi liitosta vastattiin nettisivujen palautelomakkeen kautta tullessiin kysymyksiin. Myös liiton nettisivut päivitettiin omaishoidon eri teemoista syksyn aikana, ja niistä saa hyvin tietoa omaishoidon keskeisiin kysymyksiin.

Toimintavuoden lopulla hankittiin chat-neuvontaa varten tekninen alusta Somia Reality Oy:ltä (Ninchat) sekä aloitettiin chat-palvelun toteuttaminen ja laadittiin chat-neuvonnan toimintaohjeet. Chat-neuvonta

avattiin tammikuussa 2020 ja se palvelee neljänä päivänä viikossa (ma-to kello 9-12). Chat-neuvonnasta kerätään palautetta aktiivisesti ja sitä kehitetään toimintaa asiakaspalautteen pohjalta.

Neuvonnan materiaalit

Ohjausta ja neuvontaa antaville liiton työntekijöille päivitettiin neuvontamateriaalia omaishoidon tukemiseen liittyvistä keskeisistä kysymyksistä. Neuvontaa helpottamaan esim. tehtiin tarkistuslista omaishoidon palkkion vaikutuksista eri etuuksiin. Lisäksi neuvonnan tukena toimii liiton puhelin- ja chat-neuvontaan osallistuvien neuvontarinki. Loppuvuodesta otettiin käyttöön Teams-alusta, jota neuvontaa antavat työntekijät ryhmänä hyödyntävät.

Liiton konsultoivaa lakimiestä käytettiin neuvontatyössä apuna ensisijaisesti silloin, kun neuvonnassa oli kyse ennakkotapauksen luoteisesta asiasta tai kun kyseessä oli valitusprosessi ylempiin oikeusasteisiin.

Resurssit

Puhelinneuvonnasta vastasi järjestöpäällikkö yhdessä aluevastaavien ja muiden liiton asiantuntijoiden kanssa. Kaikki liiton järjestö- ja kehittämistiimien työntekijät olivat mukana neuvontaringissä.

Puhelinneuvonnassa päivysti kaksi neuvojaa kerrallaan ja neuvontavuoroja oli 2-3 kuukaudessa noin 10 kuukauden ajan. Puhelinneuvontanumero oli kesä- ja joululomien aikana ja koko henkilökunnan yhteisten tapaamisten ja koulutusten aikana suljettuna.

Loppuvuodesta neuvonnan kehittämisessä toimi 2 henkilötyökuukautta osa-aikainen suunnittelija, joka vastasi chat-palvelun teknisestä hankinnasta ja chat-neuvonnan käyttöohjeistuksesta yhdessä neuvontaringin työntekijöiden kanssa.

OmaisOiva – laadukasta toimintaa omaishoitajille eri puolilla Suomea

OmaisOiva-toiminnan yleisenä tavoitteena on

- edistää omaishoitajien hyvinvointia ja ennaltaehkäistä uupumista
- vahvistaa liiton jäsenyhdistysten valmiuksia tukea alueensa omaishoitajia järjestölähtöisen OmaisOiva-toiminnan keinoin

Omaishoitajaliitto koordinoi valtakunnallista OmaisOiva-toimintaa, johon toimintavuonna sai STEAn avustuksia 31 jäsenyhdistystä liiton lisäksi. OmaisOiva-toiminnan toteuttamiseen ja yhdistysten valmiuksien vahvistamiseen liiton työntekijät antoivat ohjausta, tuottivat materiaaleja ja toteuttivat 28 eri tilaisuutta eri puolilla Suomea ja verkossa. Tilaisuudet tavoittivat yhteensä 544 osallistujaa. OivaRiihiä lukuun ottamatta koulutukset oli suunnattu kaikille liiton 70 yhdistyksen toimijoille ja vapaaehtoisille. Osa koulutuksista oli suunnattu myös muille omaishoidon kehittämisestä kiinnostuneille tahoille. Lisäksi liitto toteutti OmaisOiva-toiminnan valtakunnallista arviointia ja seuranta.

Toimintavuoden yhtenä tavoitteena oli motivoida OmaisOiva-toimintaa toteuttavat toimijat osallistumaan aktiivisesti liiton tarjoamiin koulutuksiin. Toimijoista suurin osa osallistui vuoden aikana useaan liiton järjestämään koulutukseen vahvistamaan osaamistaan omaishoitajien hyvinvoinnin edistämisessä ja jaksamisen tukemisessa. Lähes kaikki palautteen antaneista osallistujista koki tilaisuudet hyödyllisinä.

OmaisOiva-toiminnan koulutukset, osallistujamäärät ja osallistujien palaute vuonna 2019				
Koulutukset	Kpl	Osallistujat	Osallistujien kokema hyödyllisyys, asteikolla 1-5	Koulutuspaikkakunnat
OivaRiihet	5	98	3,9	Helsinki, Lieksa, Porvoo, Raahe ja Tampere
Oivaltava-päivät	1	65	4,5	Lahti
Vertaisryhmän ohjaaja-koulutus	1	7	4,7	Helsinki
Ohjaaja-päivät	2	20	4,6	Helsinki ja Oulu
Ovet-ohjaaja-kurssit	3	27	4,1	Helsinki, Oulu ja Seinäjoki
Verkkotyöpajat	5	80	-	Verkossa
Teematurinat verkossa	8	168	-	Verkossa
Vertaisryhmänohjaajien teemakoulutukset	2	56	4,9	Katse huomiseen -koulutus, Tampere Parisuhdekoulutus, samanaikaisesti Helsinki, Kuopio, Rovaniemi ja Tampere
Vapaaehtoispäivä	1	23	4,9	Helsinki
Yhteensä	28	544		

Taulukko 4. OmaisOiva-toiminnan koulutukset, osallistujamäärät ja osallistujien palaute vuonna 2019.

Oivaltava-päivät toteutetaan yhdessä liiton aluetyön kanssa. Oivaltava-päivät ovat tärkeä koulutustapahtuma yhdistystoimijoille. Lahdessa järjestettyjen päivien teemana oli hyvät käytännöt. Yhdistyksissä olevia menetelmiä, malleja ja käytäntöjä esiteltiin ja niitä jalostettiin yhdessä eri toimijoiden käyttöön ja omaishoitajien tueksi työpajatyöskentelymetodilla. Hyviä käytäntöjä levitettiin myös OivaRiihi-kokoontumisissa, joissa oleellisena osana sisältöä oli hyvien käytäntöjen jakaminen. Monet koulutuksissa esitellyt tai esiin tulleet mallit ja käytännöt ovat levinneet ja juurtuneet eri puolilla Suomea toimivien yhdistysten toimintaan.

Verkkopohjaisia sovelluksia hyödynnettiin koordinoinnin tukena. Etäyhteyksivälineillä (Skype, Teams) toteutettiin mm. keskustelupaja OmaisOivan toimijoiden ja STEAn edustajien kesken. Optima-alustalle on yhdistyksien tueksi rakennettu erilaisia työtiloja (OivaVerkko, Ryhmänohjaajan Putiikki ja Ovet-järjestäjän kansio), joiden ylläpito, seuranta ja kehittäminen kuuluvat OmaisOivan työntekijöiden vastuulle. Webropol-kyselytyökalua hyödyntäen ylläpidettiin ja kehitettiin yhteistä arvioinnin ja seurannan järjestelmää. Järjestelmän tavoitteena on tuottaa yhdistyksille tietoa ja keinoja toiminnan arvioinnin, kehittämisen ja raportoinnin tueksi sekä tuottaa yhtenäistä valtakunnallista tietoa toiminnasta ja sen vaikutuksista. OmaisOivan arviointia ja seurantaa kehitettiin yhdessä yhdistysten kanssa OivaRiihissä mm. työstämällä itsearviointityökalua. Työkalu on osa OmaisOivan laadun kehittämistyötä ja se otetaan käyttöön keväällä 2020.

Kaikki toimintasuunnitelmassa olleet koulutukset eivät toteutuneet. Seitsemästä suunnitellusta ohjaajien peruskurssista kaksi vertaisryhmän ohjaajakoulutusta ja yksi Ovet-ohjaajakurssi peruuntuivat vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Tarve liiton toteuttamille ohjaajien peruskursseille on vähentynyt. Monet yhdistykset toteuttavat todennäköisesti itse vertaisryhmänohjaajien peruskoulutuksia jatkossa. Liitto järjesti etäyhteyksillä neljä verkkotyöpajaa liiton kehittämän koulutusmateriaalin hyödyntämiseksi ja käyttöön ottamiseksi yhdistyksissä.

Täydentävien koulutuksien tarve ja kiinnostus näkyi mm. toimintavuoden teemakoulutuksien osallistujamäärissä. Varsinkin parisuhdeteemalla ja etäyhteyksin eri puolilla Suomea järjestetty koulutus keräsi hyvin osallistujia ja sai erittäin hyvää palautetta sisällöstä ja toteutustavasta. Etäyhteyksillä toteutettiin vuoden aikana myös kahdeksan eri aiheista teematurinaa, jotka keräsivät runsaasti osallistujia. Etäyhteyksiä ja erilaisia webinaareja hyödynnetään yhä paremmin tulevien vuosien koulutuksissa.

Liitto toteutti yhdistysten tukemisen lisäksi Ovet-valmennukseen pohjautuvia eOvet-verkkokursseja omaishoitajille ja tavoitti niihin yhteensä 67 osallistujaa. Lähes kaikki osallistujat olivat työikäisiä. Kurseja järjestettiin toimintavuonna neljä, joista kaksi oli suunnattu erityistä tukea tarvitsevien lasten vanhemmille, yksi etäomaishoitajille ja yksi yleisesti kaikille omaishoitajille. Varsinkin erityistä tukea tarvitsevien lasten vanhemmille kohdennetut kurssit keräsivät paljon osallistujia. Etäomaishoitajille kehitettiin ja pilotoitiin uusi kurssisisältö. eOvet-kursseilta palautetta antaneista osallistujista 2/3 koki saaneensa tarpeellista tietoa omaishoitajuuden tueksi, lähes puolet intoa huolehtia omasta hyvinvoinnistaan ja 42 % tarvitsemaansa vertaistukea.

Liitto kerää OmaisOiva-toimintaan liittyvää tietoa ja kehittämisajatuksia vuosittain vuosikyselyllä ja yhdistyskohtaisilla keskusteluilla. Seurannan käytäntöjä kehitetään parhaillaan niin, että kaikki liiton hankkeet ja toiminnat otetaan huomioon. Kehitystyön vuoksi liiton tiedonkeruun aikataulut siirtyivät vuoteen 2020, ja vuotta 2019 koskevan kyselyn tiedot eivät ehdi tämän vuosikertomuksen aineistoksi.

Vuosikyselystä saadaan tiedot mm. yhdistysten toteuttaman OmaisOiva-toiminnan tarkemmista määristä ja laajuudesta sekä liiton toteuttaman koordinaatiotoiminnan kokemuksista yhdistyksissä.

Yhdistysten OmaisOiva-toiminta omaishoitajien hyvinvoinnin tukena

OmaisOiva-yhdistykset tarjosivat osallistumismahdollisuuksia ja tukea lähellä omaishoitoperheitä eri puolilla Suomea yli 200 kunnan alueella. Toiminta tavoitti ja vaikutti toimintavuoden aikana tuhansiin henkilöihin (vrt. vuonna 2018 OmaisOiva-toimintaan osallistuttiin n. 50 000 kertaa).

OmaisOiva-toiminnan tarkoituksena on omaishoitajien hyvinvoinnin edistäminen ja uupumisen ennaltaehkäisy. Osallistujien antamien palautteiden ja arviointien perusteella toiminta on vastannut tarpeisiin ja ollut laadukasta. Toiminnan vaikutuksia omaishoitajien hyvinvointiin ja jaksamiseen on koottu alla olevaan taulukkoon Ovet-valmennuksista, ryhmä- ja OivaHetki-toiminnasta kerättyjen palautelomakkeiden pohjalta. Yhdistykset toteuttivat myös matalan kynnyksen kioski- ja kahvilatoimintaa. Niistä yhtenäistä palautetietoa ei ole saatavilla.

Omaishoitajien kokema hyöty OmaisOiva-toiminnasta vuonna 2019			
	Ovet-valmennus® (N=602)	Ohjatut ryhmät (N=1915)	OivaHetki-toiminta (N=140)
Sain vertaistukea	82 %	79 %	*
Sain tarpeellista tietoa omaishoitajuuden tueksi	89 %	48 %	79 %
Sain intoa huolehtia omasta hyvinvoinnista	68 %	54 %	*
Sain uusia keinoja arjen avuksi	69%	40%	643%
Suosittelun toimintaa toisille omaishoitajille **	94 %	85 %	92 %

*asiaa ei ole kysytty tiedonkeruulomakkeessa

** tieto kerätty Net Promoter Score -asiakastytyväisyysmittarilla (NPS), jossa suosittelemia ovat vain arvot 9 tai 10 antaneet asteikolla 0 - 10

Taulukko 5. Omaishoitajien kokema hyöty OmaisOiva-toiminnasta vuonna 2019.

Tuloksena laadukasta OmaisOiva-toimintaa yhä useamman omaishoitajan tukena

Liitto on toimintavuonna levittänyt yhdistyksissä kehittyneitä hyviä toimintamalleja ja käytäntöjä sekä saattanut yhdistyksiä yhteen ja edistänyt OmaisOiva-toiminnan kehittymistä. Liiton tuki ja yhteiset tilaisuudet ovat auttaneet yhdistyksiä toiminnan kehittämisessä ja työssä jaksamisessa. Erilaiset työkalut, yhteinen koordinoitu arviointi ja seuranta sekä materiaalit ovat tukeneet ja helpottaneet OmaisOiva-toiminnan toteuttamista.

Omaishoitajien näkökulmasta OmaisOivan toimintamuodoista saatavaa tukea on tarjolla yhä useammalle omaishoitajalle. OmaisOiva-toiminta tavoittaa hieman aikaisempaa paremmin ikääntyneiden puoliso-omaishoitajien lisäksi myös työikäisiä lastaan ja vanhempiaan hoitavia omaishoitajia. Työikäisten ja omaishoidon monenlaisten marginaaliryhmien tavoittamisessa on vielä paljon tehtävää, jotta järjestölähtöisen tuen mahdollisuudet tulisivat laajamittaisemmin näiden kohderyhmien tietoon ja käyttöön.

Resurssit

Liiton OmaisOiva-toimintaa toteuttivat koordinaattori, kaksi koulutussuunnittelijaa ja osa-aikainen vapaaehtoistoiminnan vastaava. Lisäksi oli kehittämispäällikön osittainen työpanos. Toiminnan kehittäminen toteutui vain osittain henkilöstövajeiden vuoksi.

OmaisOiva toiminnan kulut katettiin kohdennetulla avustuksella. Myös Opintokeskus Sivikseltä on haettu ja saatu tukea koulutuksien järjestämiseen. OmaisOiva-toimintaan saatiin myös oman toiminnan tuottoja tapahtumien osallistumismaksuista, jotka käytetään tapahtumakuluihin.

Lomat antavat voimavaroja ja virkistävät

Erityistilanteessa olevien omaishoitajien tukemisen tavoitteena on

- vahvistaa erityistilanteessa olevan omaishoitajan voimavaroja ja mahdollisuuksia löytää vertaistukea, välineitä ja keinoja oman jaksamisen tueksi sekä lisätä tietoa erityistilanteista ja tukimahdollisuuksista
- vahvistaa omaishoitoperheitä kohtaavien toimijoiden ymmärrystä, osaamista ja keinoja toimia erilaisissa tilanteissa olevien omaishoitajien tukena, lisätä välineitä ja hyviä toimintamalleja.

Vuonna 2019 erityistilanteissa oleville omaishoitajille järjestettiin eri puolilla Suomea yhteensä 26 lomaa, joilla oli mukana liiton kouluttama lomaohjaaja tai lomaohjaajia. Suunnitellun 24 loman lisäksi järjestettiin kaksi lisälomaa. Lomat järjesti Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto (MTLH). Liitto tiedotti lomista Lomaoppaassa, Lähellä-lehdessä, tiedotteissa, Omaishoitajaliiton nettisivulla ja Facebookissa. Hankkeen suunnittelija vastasi lomiin liittyviin kyselyihin puhelimitse ja sähköpostitse.

Lomille haki 1 435 henkilöä ja lomille osallistui yhteensä 528 henkilöä. MTLH valitsi osallistujat lomille.

Omaishoitajalomat ja osallistujamäärät vuonna 2019		
	Lomien määrä	Osallistujamäärä
Omaishoitajaloma	8	136
Katse huomiseen loma, omainen kuollut tai siirtynyt kodin ulkopuoliseen pitkäaikaiseen hoivaan	4	77
Pariloma	12	213
Lapsiperheloma	2	102
Yhteensä	26	528

Taulukko 6. Omaishoitajalomat ja osallistujamäärät vuonna 2019.

Lomien kohderyhmät ja teemat suunniteltiin Omaishoitajaliitossa. Lomien ohjelma koostui lomakohteen ohjelmasta, vapaa-ajan ohjelmasta sekä lomaohjaajien toteuttamasta omaishoitoon liittyvästä ohjelmasta.

Lomille osallistuneilta kerättiin palautetta lomien päättyessä. Palautteiden mukaan 9/10 omaishoitajista oli tyytyväisiä lomaan ja lomapaikkaan. Myös hoidettavista läheisistä suurin osa (94 %) oli tyytyväisiä lomaan. Eniten omaishoitajat kokivat saaneensa lisää voimavaroja, rohkeutta hakea apua ja tukea sekä ylpeyden tunnetta omaishoitajuudesta. Hoidettavista läheisistä valtaosa (n. 80 %) kokivat että ohjattua toimintaa, omia kokoontumisia ja keskustelumahdollisuuksia oli lomalla sopivasti.

Keväällä 2019 raportoitiin vuonna 2018 tehdyn pidemmän aikavälin kyselyn tuloksista. Kyselyssä kartoitettiin vuoden 2017 lomille osallistuneiden kokemuksia. Lähes kaikkien vastaajien omaishoitajalomasta oli kulunut yli kuusi kuukautta. Kyselyyn vastasi 185 lomille osallistunutta henkilöä. Tuetut lomat ovat vaikuttaneet eniten henkisen hyvinvoinnin lisääntymiseen. Noin puolet vastaajista koki loman parantaneen oman arvostuksen tunnetta omaishoitajana. Lähes puolet koki loman vaikuttaneen parantavasti elämänlaatuun.

Omaishoitajien palautteiden mukaan lähes puolet vastanneista oli saanut tiedon lomista Lähellä-lehdestä tai Lomaoppaasta.

Lomaohjaajat ja koulutustoiminta

Aktiivisia lomaohjaajia oli vuonna 2019 noin 20. Lomaohjaajista kukin ohjasi yhdestä kolmeen lomaa vuodessa. Toiminnassa mukana oleville lomaohjaajille järjestettiin kaksi koulutuspäivää. Lomaohjaajia osallistui liiton muihin koulutuksiin kuten vapaaehtoispäivään ja yhdessä Omaisoivan kanssa toteutettuun Katse huomiseen -teemakoulutukseen.

Lomaohjaajille järjestetyt koulutukset ja osallistujamäärät vuonna 2019			
Ajankohta	Paikkakunta	Tilaisuus	Osallistujamäärä
7.2.	Helsinki	Päihteiden käyttö omaishoitoperheissä -teemakoulutus lomaohjaajille	13
29.8.	Helsinki	Lomaohjaajapäivä	11

Taulukko 7. Lomaohjaajille järjestetyt koulutukset ja osallistujamäärät vuonna 2019.

Lomaohjaajien käytössä olevaa lomaohjaajaverkkoa Optimassa ja siellä olevia materiaaleja kehitettiin ja päivitettiin vuoden aikana. Lomaohjaajaverkkoon tuotettiin Liian kiltti -lomaohjelma, jossa pohditaan jämäkkyyden ja kiltteyden teemoja. Aikaa ajatuksille -teemalomaa varten laadittiin materiaalia. Lomaohjaajalta valmistui alustus pohja luontoaiheiselle lomalle nimellä: Metsä tuoksu, tuuli soi.

Omaishoitajille, liiton jäsenyhdistysten toimijoille, sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammattihenkilöstölle sekä omaishoitajia tukeville vapaaehtoisille järjestettiin liiton aluetyön kanssa yksi seminaari. Toinen seminaareista peruuntui vähäisen ilmoittautumismäärän vuoksi.

Resurssit

Erytistilanteessa olevien omaishoitajien tukitoiminnasta vastasi koulutussuunnittelija yhdessä kehittämispäällikön kanssa. Erytistilanteessa olevien omaishoitajien tukitoiminnan kulut katettiin kohdennetulla avustuksella.

Jangsterit-hanke tukee nuoria hoivaajia

Jangsterit – nuoret hoivaajat meillä ja muualla -hankkeen tavoitteena on

- tunnistaa kansainvälisten kokemusten ja yhteistyön pohjalta alle 18-vuotiaiden sekä 16-24-vuotiaiden nuorten aikuisten hoivaajien ryhmät Suomessa
- tehdä alustavaa selvitystä hoivavastuussa olevien alle 18-vuotiaiden tarpeista ja tavoittaa heitä
- aloittaa tukitoiminnan kehittäminen kohderyhmälle

Hankkeen neljännen toimintavuoden painopisteet olivat tietoisuuden levittämisessä, sidosryhmäyhteistyössä ja nuorten aikuisten hoivaajien ryhmän tunnistamisessa.

Hoivatilanteiden tunnistaminen ja tiedon jakaminen keskiössä

Nuorista hoivaajista tiedotettiin sosiaalisen median kanavilla, joilla tehtiin julkaisuja aihetunnisteilla #jangsterit ja #nuorethoivaajat. Julkaisujen sisällöt liittyivät tiedottamiseen, tunnistamiseen ja kansainvälisiin tutkimustuloksiin. Facebookin suljetussa Jangsterit-ryhmässä keskustelu oli vähäistä eikä 21 ryhmäläisen määrä kasvanut edellisvuoteen verrattuna.

Hankeessa tuotettiin Aion tarina -video sekä some-klippi kuvaamaan sisarukselle annettua apua ja hoivaa sekä tilanteeseen liittyviä tunteita. Video saavutti ensimmäisen vuorokauden aikana sosiaalisen median alustoilla yhteensä 5 900 katselukertaa (Facebook, Twitter, Instagram, Youtube). Youtubessa videota oli katsottu noin 5 800 kertaa ja Facebookissa noin 7 000 kertaa vuoden loppuun mennessä. Videota hyödynnettiin lisäksi laajalti erilaisissa tiedotus- ja koulutustilaisuuksissa. Jangsterit-hankkeen verkkosivulla oli 1 203 katselukertaa vuonna 2019.

Nuoret hoivaajat -teemasta uutisoitiin sanomalehti Ilkassa 11.2., Svenska Ylellä 28.5. ja Yle Itä-Suomessa 7.11.

Jangsterit ja Kuppi nurin -hankkeet tiedottivat yhdessä toiminnoistaan liiton jäsenyhdistyksille kahdessa tiedotteessa. Lisäksi hankkeen uutisia kerrottiin yhdistys- ja Omaishoitotiedotteissa sekä valtakunnallisen omaishoitajaviikon materiaalissa. Lähellä-lehdessä 1/2019 julkaistiin aiheesta artikkeli.

Hanke osallistui Päihdepäiville Helsingissä yhdessä Kuppi nurin -hankkeen kanssa, TEHYn Terveystoimintajien opintopäiville Turussa ja Hyvinvointiareenalle Helsingissä yhdessä Nuoret hoivaajat -verkoston kanssa. Yhteistyössä Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry:n ja FinFami Uusimaa ry:n kanssa järjestettiin seminaari toukokuussa.

Jangsterit-teemasta pidetyt alustukset vuonna 2019			
Ajankohta	Paikkakunta	Tilaisuus	Osallistujamäärä
11.2.	Porvoo	Itä-Uusimaan omaishoitajat, edunvalvontatilaisuus	16
26.3.	Helsinki	Muistiliitto, henkilöstön koulutuspäivä	10
4.4.	Kittilä	AlueAvain-koulutus	35
23.5.	Helsinki	Läheisenä elämän muutostilanteessa-seminaari	51
6.9.	Jyväskylä	Muistiliiton työikäistoiminta, alustus ja työpaja	22
11.9.	Lohja	FinFami Uusimaa ry, koulutuspäivä	15
30.9.	Pieksämäki	Etelä-Savon omaishoidon verkoston tapaaminen	15
12.11.	Zürich	Young Carers in Switzerland -konferenssi	150
20.11.	Helsinki	Lapsuuden ja nuoruuden oikeuden avaimet - koulutuspäivä	20
21.11.	Kajaani	Kainuun maakuntapäivä	58

Taulukko 8. Jangsterit-teemasta pidetyt alustukset vuonna 2019.

Nuoret hoivaajat -asiantuntijaverkoston yhteistyö tiivistyi

Jangsterit-hanke koordinoi Nuoret hoivaajat -asiantuntijaverkoston toimintaa, johon osallistuvat seuraavat hankkeet tai järjestöt:

- A-klinikkasäätiö, Lasinen lapsuus -toiminta
- ALISA-projekti, Joensuun seudun omaishoitajat ry
- Erityinen sisarus -projekti, Norio-keskus, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry, Tatu ry, Sylva ry
- Mielellön mahdollisuus -projekti, FinFami ry
- Työikäistoiminta, Muistiliitto ry
- Unga omsorgsgivare -verksamhet, Folkhälsans Förbund rf

Verkosto kokoontui neljä kertaa ja toimi tiedon jakamisen, vaikuttamistyön ja tapahtumien järjestämisen alustana. Verkosto osallistui yhteisellä osastolla ja posterilla oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin parissa työskenteleviä ammattilaisia kokoavaan Hyvinvointiareenaan Helsingissä. Osastolla vieraili kahden päivän aikana noin 200 oppilashuollon ja opetuksen ammattilaista.

TEHYn Terveystieteiden opintopäivillä Turussa tavoitettiin kouluterveydenhoitajia, jotka pitivät nuorten hoivaajien tunnistamista tärkeänä. Verkosto toimitti eduskuntapuolueille vetoamisen nuorten hoivaajien tunnistamisen ja tuen tarpeista kevään 2019 eduskuntavaalien alla.

Uutena toimijana verkostoon liittyi A-klinikkasäätiön Lasinen lapsuus -toiminta. Aiesopimus yhteistyöstä tehtiin lisäksi Päijät-Hämeen Omaishoitajat ja Läheiset ry:n kanssa, jonka edustaja tulee mukaan verkoston toimintaan vuonna 2020.

Kouluterveyskyselystä ensimmäiset kansallisen tason tiedot nuorten hoivasta

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Kouluterveyskyselyssä 2019 oli ensimmäistä kertaa mukana lasten ja nuorten hoivatilannetta kartoittava kysymys. Kyselyyn vastasivat peruskoulun 4.-5., 8.-9., sekä lukion ja ammattioppilaitosten 1.-2.-luokkien oppilaat. Tulokset eivät näytä poikkeavan hoivaavien

nuorten määrissä muista kehittyneistä hyvinvointivaltioista. Hoivaavien ja ei-hoivaavien nuorten hyvinvoinnissa havaittiin eroja.

Nuorten hoivaajien indikaattori on mukana kyselyn julkisessa tulospalvelussa ja siten kaikkien saatavilla. THL valmistelee julkaisua Kouluterveyskyselyn nuoriin hoivaajiin liittyvistä löydöksistä. Hoivaan liittyvä kysymys tulee mukaan seuraavan kerran vuonna 2023 toteutettavaan kyselyyn, joka mahdollistaa asian kehittämisen seurannan. Hanke on tehnyt THL:n kanssa yhteistyötä hoivaa koskevan kysymyksen muotoilussa sekä tulosten tulkintaa tukevassa taustoituksessa.

Nuorilla aikuisilla hoivaajilla omanlaisiaan avuntarpeita

Elämän murros- tai siirtymävaiheet, kuten lapsuudenkodista irtautuminen opiskelemaan tai työelämään lähteminen, ovat haasteellista aikaa kaikille nuorille. Erityisesti se haasteellista 16 – 24-vuotiaille nuorille aikuisille hoivaajille, joilla on samanaikaisesti perheenjäseniin liittyviä hoivavastuita. Hoivatilanne on voinut jatkua perheessä pitkään ja siihen liittyvät odotukset ja vastuut ovat saattaneet lisääntyä nuoren kasvaessa. Tilanteeseen voi kansainvälisten tutkimusten mukaan liittyä mm. opintojen viivästyistä tai keskeytymistä sekä mielenterveyden ongelmia.

Hankeessa on seurattu EU-rahoitteisia nuoriin aikuisiin hoivaajiin liittyviä EDY-Care ja Me-We-tutkimus- ja kehittämishankkeita. EDY-Care -hankkeen arviointityökalu on välitetty pilotointia varten opetushenkilöstölle Lahden seudulla. Koostetta kansainvälisestä tilanteesta on valmisteltu ja se viimeistellään em. hankkeiden tulosten valmistuttua vuonna 2020. Koulutus- ja tiedonvälitysyhteistyötä on suunnitteilla Ohjaamo Helsingin ja Nytyi ry:n kanssa.

Kansainvälistä ja kotimaista yhteistyötä ja tiedonvaihtoa

Koordinaattori Malla Heino piti key note -puheenvuoron nuorten hoivaajien tilanteesta Suomessa Young Carers in Switzerland -konferenssissa Zürichissä. Konferenssin pääteemana oli uusien sveitsiläisten tutkimustulosten esittelyn ohella tarkastella nuorten hoivan maaluokituksen (Leu&Becker, 2016) ajantasaisuutta ja päivitystarvetta.

Hanke kutsuttiin yhdessä Folkhälsans Förbundin kanssa edustamaan Suomea pohjoismaiseen yhteistyöverkoston (Nordic Network on Children as Next of Kin). Verkoston seuraava kokous on keväällä 2020 Tukholmassa.

Lisäksi osallistuttiin FinFami Uusimaa ry:n koordinoimaan Lapsuuden ja nuoruuden avaimet -yhteistyöhön, joka sisälsi kaksi koulutustilaisuutta, sähköisen Nuoruuden edunvalvonta -oppaan kokoamista (valmis keväällä 2020) sekä käynnin perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiurun avustajan luona.

Yhteistyötä tehtiin Joensuun seudun omaishoitajat ry:n ALISA-hankkeen sekä Järviseudun Omaishoitajat ja Läheiset ry:n kanssa.

Suunnitelmassa ollut tavoite käynnistää yhteistyössä Espoon seurakuntayhtymän kanssa nuorille hoivaajille suunnattua vertaisryhmä- tai muuta toimintaa jäi toteutumatta. Neuvotteluja käytiin Espoon Tapiolan seurakunnan nuorisotyön kanssa, mutta ongelmat nuorten tavoittamisessa estivät toiminnan alkamisen.

Hanke on konsultoinut yhteiskuntatieteiden ja kasvatustieteiden tieteenalojen opiskelijoita, jotka ovat suunnitelleet opinnäytetöitä nuorista hoivaajista.

Hankkeen tukiryhmä kokoontui kolme kertaa ja arvioi keskeisten tavoitteiden toteutuneen suunnitellusti. Tukiryhmää täydennetään vuonna 2020 esim. lastensuojelujärjestön, opetus- tai oppilashuollon ja lapsiasianvaltuutetun toimiston edustajalla.

Resurssit

Hankkeesta vastasi koordinaattori. Lisäksi oli järjestöpäällikön osittainen työpanos. Hankkeen kulut katettiin kohdennetulla avustuksella. Rahoittajalle toimitettiin tuloksellisuus- ja vaikutus selvitys vuosista 2017-2018.

Kuppi nurin -hanke tukee omaishoitoperheitä, joissa päihteiden käyttö on ongelma

Kuppi nurin -hankkeen (2017-2020) tavoitteena on, että

- päihdeongelmat omaishoitoperheissä tunnustetaan ja tunnistetaan
- perheet saavat tarpeisiinsa vastaavaa tukea.

Kohderyhmänä ovat omaishoitoperheet, joissa on päihteiden käyttöön liittyviä haasteita. Päihteitä voi käyttää omaishoitaja, hoidettava läheinen tai molemmat. Lisäksi kohderyhmänä on omaishoitoperheitä kohtaavat yhdistystoimijat sekä sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset.

Hankkeen kolmannen toimintavuoden painopisteitä olivat tukimuotojen kehittäminen päihdeongelmia kohdanneille omaishoitoperheille, tietoisuuden lisääminen päihteiden käytöstä omaishoitoperheissä sekä materiaalin tuottaminen. Hankkeen toimintaan osallistui kokemusasiantuntijoita, joilla on omakohtaista kokemusta päihdeongelmista omaishoidon arjessa.

Ryhmätoimintaa kehitettiin

Kuppi nurin -hanke toteutti ”Entäs minä?” -ryhmän päihteiden käyttäjien omaishoitajille ja läheisille yhteistyössä Tampereen Seudun Omaishoitajat ry:n kanssa. Toimintasuunnitelmasta poiketen ryhmä toteutettiin Helsingin sijaan Tampereella, koska Helsingissä ryhmään ei saatu riittävästi ilmoittautumisia.

”Entäs minä?” -ryhmään osallistui 11 henkilöä, ja se kokoontui kuusi kertaa. Ryhmässä käsiteltiin päihteitä ja päihderiippuvuutta, päihteiden käyttäjän omaishoitajan ja läheisen roolia, tunteita ja rajoja sekä omien arvojen mukaista elämää. Tapaamiset sisälsivät alustuksia, tietoisuustaitoharjoituksia, arvopohjaiseen työskentelyyn perustuvia tehtäviä, tunnemaalausta sekä vertaistukea.

Osallistujat kokivat saaneensa ryhmästä keinoja omien tunteiden käsittelyyn, rentoutumiseen ja hyvinvoinnista huolehtimiseen sekä etäisyyttä raskaaseen elämäntilanteeseen. Ryhmään osallistuminen vahvisti heidän voimavarojaan ja hyvinvointiaan. Kaikki palautekyselyyn vastanneet suosittelisivat ryhmää muille vastaavanlaisessa elämäntilanteessa oleville.

Ryhmästä saatujen kokemusten ja arviointitiedon pohjalta vuonna 2020 kehitetään ryhmämalli, joka on myös muiden toimijoiden vapaasti hyödynnettävissä.

Facebookissa toteutettiin vertaisryhmä omaishoitajille, joiden läheisellä on haitallista päihteiden käyttöä. Ryhmässä oli joulukuun lopussa 36 jäsentä. Vaikka ryhmäläiset keskustelivat hyvin vähän, Facebook-ryhmän ylläpitämistä jatketaan.

Hanke järjesti koulutuksia ja levitti tietoa

Kuppi nurin -hanke järjesti kaksi Päihteet puheeksi -koulutusta omaishoitoperheitä kohtaaville ammattilaisille ja yhdistystoimijoille. Lisäksi hankkeen teemoista pidettiin useita alustuksia joko muiden toimijoiden järjestämässä tai yhteistyössä järjestetyissä tilaisuuksissa. Koulutukset toteutuivat

suunniteltua edullisemmin. Hanke osallistui Päihdepäiville ja Mielenterveysmessuille, ja niissä molemmissa hanke piti myös alustuksen.

Kuppi nurin -hankkeen koulutukset ja alustukset vuonna 2019			
Ajankohta	Paikkakunta	Tilaisuus	Osallistujamäärä
7.2.	Helsinki	Päihteiden käyttö omaishoitoperheissä - teemakoulutus lomaohjaajille	13
11.2.	Porvoo	Puhutaan edunvalvonnasta, Itä-Uudenmaan Omaishoitajat ja Läheiset ry	16
7.3.	Helsinki	Mikä on sopivasti ja mikä liikaa? Infotilaisuus alkoholin käytöstä omaishoitajille	11
12.3.	Oulu	Ohjaajapäivä	10
20.3.	Lahti	Koko kylä huolehtii - vastuu ikääntyvistä kuuluu kaikille -seminaari	50
26.4.	Helsinki	Luento kotihoidon terveyden- ja sairaanhoitajille	41
8.5.	Helsinki	Ikääntyneen päihdeongelman rokkeaa kohtaamista -seminaari, Päihdepäivät	40
9.5.	Oulainen	Omaishoitajien mielen hyvinvointi -koulutuspäivä	100
14.5.	Helsinki	Päihteet puheeksi – Miksi ja miten?	20
29.8.	Helsinki	Ohjaajapäivä	10
3.10.	Turku	Päihteet puheeksi – Miksi ja miten?	19
7.10.	Tampere	Lupa kysyä ja puhua: ikä, hoiva ja päihteet	20
15.10.	Turku	Pidäthän itsestäsi huolta -tilaisuus, Turun Seudun Omaishoitajat ry	22
31.10.	Nurmes	AlueAvain	8
5.11.	Tornio	AlueAvain	8
20.11.	Helsinki	Tietoisku Mielenterveysmessuilla	25
25.11.	Joensuu	Omaishoitaja, miten sinä voit? -yleisötilaisuus	55

Taulukko 9. Kuppi nurin -hankkeen koulutukset ja alustukset vuonna 2019.

Palautteiden mukaan osallistujat saivat tilaisuuksista hyödyllistä tietoa, uusia näkökulmia omaishoittoon ja päihteistä puhumiseen sekä välineitä ja rohkeutta päihteiden käytön puheeksi ottamiseen.

Hankkeen viestinnässä nostettiin esiin kokemusasiantuntijoiden tarinoita. Tehtiin video, jossa kokemusasiantuntija kertoo tarinansa alkoholismia sairastaneen puolisonsa omaishoitajana. Video sai Youtubessa noin 1 800 ja liiton sosiaalisen median kanavissa noin 2 500 näyttökertaa. Liiton nettisivujen Päihteet omaishoitoperheissä -sivua täydennettiin omaishoitajien tarinoilla, joita jaettiin myös sosiaalisessa mediassa. Palautteiden mukaan kokemustarinat lisäsivät tietoutta ja ymmärrystä päihdeongelmista omaishoitoperheissä.

Hankkeen Twitter-tilillä oli vuoden lopussa 195 seuraajaa ja vuoden aikana noin 350 twiittiä. Myös liiton Facebook-sivuilla julkaistiin päivityksiä hankkeen teemoista. Tammikuussa toteutettiin pienimuotoinen some-kampanja, jossa haastettiin viettämään Tipatonta tammikuuta ja pohtimaan uusia vaihtoehtoja alkoholin tilalle.

Hankkeesta ja sen aiheista julkaistiin neljä lehtiartikkelia Lähellä-lehdessä ja paikallislehdissä sekä yksi blogikirjoitus. Yhdessä Jangsterit-hankkeen kanssa tehtiin kaksi tiedotetta hankkeiden kuulumisista jäsenyhdistyksille. Lisäksi toiminnasta kerrottiin yhdistys- ja Omaishoitotiedotteissa. Hankkeen esitettä päivitettiin, ja esitteestä ja postikortista otettiin uudet painokset.

Tietoa hankkeesta ja sen aiheista levitettiin myös yhteistyötapaamisissa ja -verkostoissa. Hanke oli mukana pääkaupunkiseudun omaishoidon alueellisessa verkostossa ja Raahen kotihoidon päihdetyöryhmässä. Hankkeen ohjausryhmä kokoontui kolme kertaa.

Toimintasuunnitelmasta poiketen hankkeen kehittämistyön tukena toimi vain yksi kokemusasiantuntijaryhmä joka kokoontui kolme kertaa. Raahessa toimivaan päihdekuntoutujien omaisten ryhmään osallistujat toimivat hankkeen kokemusasiantuntijoina. Heitä tavattiin kaksi kertaa.

Materiaalia yhdistyksille ja omaishoitajille

Hankkeessa tuotettiin uutta materiaalia jäsenyhdistysten ja muiden toimijoiden käyttöön: Kuppi nurin -väittämäkortit, tietovisoja omaishoidosta ja päihteistä, ”Mikä on sopivasti ja mikä liikaa?” -video ja diasarja sekä tarinoita päihteiden käytöstä omaishoitoperheissä. Materiaalin tarkoituksena on nostaa päihteet puheeksi omaishoidon yhteydessä ja arkipäiväistä puhetta päihteiden käytöstä.

Työstämisvaiheessa materiaalia testattiin ja kerättiin palautetta neljässä tilaisuudessa, joihin osallistui yhteensä 66 henkilöä, pääosin omaishoitajia. Materiaali herätti kiinnostusta. Materiaalin levittämistä jatketaan vuonna 2020. Materiaali on saatavilla Optimassa ja osin myös hankkeen nettisivuilla.

Kaksi opasta laadittiin omaishoitajille: 1) Omaishoitaja, pohdi alkoholin käyttöäsi! ja 2) Omaishoitaja, huolestuttaako hoidettavan läheisesi päihteiden käyttö? Oppaat julkaistiin helmikuussa 2020.

Resurssit

Hankkeessa työskenteli koordinaattori ja suunnittelija. Lisäksi oli kehittämispäällikön osittainen työpanos. Henkilöstökulut olivat pienemmät henkilöstövajeista johtuen. Hankkeen kulut katettiin kohdennetulla hankeavustuksella.

Suomen omaishoidon verkostossa jo 21 toimijaa

Suomen omaishoidon verkosto on omaishoidon kehittämisestä kiinnostuneiden valtakunnallisten järjestöjen, säätiöiden ja tutkimuslaitosten avoin yhteistyöverkosto. Verkosto kasvoi vuonna 2019 kahdella uudella jäsenellä, kun Suomen Syöpäpotilaat ry ja Epilepsialiitto ry liittyivät mukaan. Verkostossa oli vuoden lopussa 21 valtakunnallista jäsenorganisaatiota.

Suomen omaishoidon verkoston tavoitteena on vaikuttaa eri tavoin omaishoidon kehittämiseksi ja omaishoitoperheiden aseman parantamiseksi yhteistyötä vahvistamalla.

Verkoston henkilöt ja toiminta

Vuonna 2019 toimittiin uusittujen, joustavampien toimintaperiaatteiden mukaan ja siirryttiin yhden verkostokokouksen käytäntöön. Tämä kevensi verkoston hallinnollista työtä ja kohdensi resurssit verkoston perustoimintaan. Verkoston suunnittelijan tukena toimi verkoston puheenjohtaja ja työvaliokunta, jossa oli edustajat kuudesta verkostojärjestöstä. Työvaliokunnan jäsenten toimikausi on kaksi vuotta.

Verkoston suunnittelija vaihtui toimintavuonna ja uusi työntekijä aloitti maaliskuussa. Myös verkoston puheenjohtaja vaihtui alkuvuodesta työpaikanvaihdoksen myötä.

Verkoston suunnittelija osallistui seitsemän verkoston jäsenjärjestön yhteistyöpalaveriin ja kartoitti omaistoiminnan kehittämistarpeita näissä järjestöissä.

Verkostokokous järjestettiin 6.11. Kokoukseen osallistui 12 jäsenjärjestön edustajia.

Verkostokokouksen yhteydessä järjestettiin Elän päivän ja hetken kerrallaan -seminaari omaishoidon ja työn yhteensovittamisesta. Seminaariin osallistui 30 henkilöä ja lisäksi 68 henkilöä etänä. Palautteiden mukaan tilaisuus oli hyödyllinen, puheenvuorot mielenkiintoisia ja järjestelyt onnistuneet.

Työvaliokunta kokousti kuusi kertaa, joista yksi pidettiin sähköpostikokouksena.

Kansainvälistä toimintaa ja verkostoitumista

Suomen omaishoidon verkosto kuuluu jäsenenä Eurocarers-verkostoon jonka kautta saadaan kansainvälistä tietoa omaishoidon tutkimuksesta ja Eurooppa-tason omaishoitopolitiikasta. Verkosto oli erityisen aktiivinen Eurocarersin ja muun kansainvälisen toiminnan saralla toimintavuonna.

Verkoston puheenjohtaja Jonna Skand osallistui Eurocarers-järjestön vuosikokoukseen ja seminaariin 20.-22.5. Kööpenhaminassa. Omaishoidon verkosto oli mukana 17.9. Social Platformin konferenssissa Helsingissä.

Verkoston työvaliokunnan jäsen Sini Svanberg osallistui verkoston edustajana Skotlannin omaishoitoparlamenttiin lokakuussa Edinburghissa ja verkoston työvaliokunnan jäsen Tamara Björkqvist Eurocarersin opintokäyntiin verkkopohjaisista omaishoidon tukimuodoista 12.9. Brysselissä.

Verkoston suunnittelija edusti verkostoa myös useissa tilaisuuksissa kuten järjestöjen digiverkoston tapaamisessa ja monikulttuurisen vanhustyön verkoston tapaamisessa.

Alueilla toimii 16 verkostoryhmää

Verkoston tavoitteisiin kuului tukea alueellisten työryhmien toimintaa ja uusien ryhmien perustamista. Verkoston alueellisia työryhmiä on 16, joista Folkhälsan koordinoi kolmea ruotsinkielistä ryhmää. Verkoston suunnittelija tuki useiden alueellisten verkostojen toimintaa tiedottamalla, materiaaleilla, antamalla esimerkkejä ja työkaluja sekä vieraillemalla viidessä alueellisen verkoston tapaamisessa. Lisäksi hän esitteli verkoston toimintaa neljässä Omaishoitajaliiton järjestämässä tapahtumassa kuten AlueAvaimissa.

Verkosto oli perustamassa Varsinais-Suomen omaishoidon neuvottelukuntaa yhdessä liiton aluetyön kanssa. Verkosto piti Varsinais-Suomen maakuntapäivillä yhdessä aluetyön kanssa puheenvuoron vaikuttamisesta ja erilaisissa verkostoissa toimimisesta.

Paikallisella tasolla verkostoryhmät järjestivät mm. koulutuksia, messuja ja tapaamisia päättäjien kanssa. Verkostoryhmät toteuttivat myös virkistyspäiviä ja vertaistoimintaa, tutustumisretkiä, luentoja ja seminaareja omaishoitajille. Lisäksi Omaishoidon maakuntapäiville osallistui vaihtelevasti alueellisten työryhmien jäseniä esittelemään toimintaansa.

Suomen omaishoidon verkoston tapahtumat ja alustukset vuonna 2019			
Ajankohta	Paikkakunta	Tilaisuus	Osallistujamäärä
13.5.	Helsinki	Verkoston viestintävastaavien tapaaminen	14
14.5.	Jokela	Keski-Uudenmaan verkoston tapaaminen	15
6.9.	Helsinki	Pääomaverkoston kokous	12
10.9.	Turku	Varsinais-Suomen neuvottelukunnan kokous	14
12.9.	Kouvola	AlueAvain	14
18.9.	Järvenpää	Keski-Uudenmaan omaishoidon verkoston tapaaminen	20
24.9.	Espoo	AlueAvain	23
25.9.	Pori	Satakunnan omaishoidon verkoston tapaaminen	43
30.9.	Pieksämäki	Etelä-Savon verkoston tapaaminen	15
6.11.	Helsinki	Elän päivän ja hetken kerrallaan -seminaari työn ja omaishoidon yhteensovittamisesta	98
22.11.	Turku	Varsinais-Suomen omaishoidon maakuntapäivät	75
26.11.	Vantaa	SPEKin Välittäjäjuhlat erityisryhmien kotona asumisen turvallisuudesta	100

Taulukko 10. Suomen omaishoidon verkoston valtakunnallista ja alueellista toimintaa vuonna 2019.

Omaishoidon moninaisuuden esiin tuominen

Jäsenjärjestöjen viestintävastaaville pidettiin keväällä työpajatapaaminen, jossa käsiteltiin Omaishoidon monet kasvot -kampanjaa ja kuultiin viestintätoimiston puheenvuoro vaikuttavien kampanjoiden tekemisestä. Kampanjan materiaalit ladattiin kaikkien verkoston ja alueellisten toimijoiden saataville helposti käytettävään muotoon.

Omaishoidon monet kasvot -kampanjaa levitettiin edelleen sosiaalisessa mediassa ja edistettiin näin omaishoitajaksi tunnistautumista. Verkostolle perustettiin marraskuussa Omaishoidon monet kasvot - Facebook-sivu ja sen kautta jaettiin monetkasvot.fi-sivuilla esiteltyjä tarinoita sekä tietoa omaishoidosta

ja palveluista. Seitsemää julkaisua mainostettiin sosiaalisessa mediassa. Monetkasvot.fi-sivuilla esitellyistä tarinoista tehtiin myös video, joka sai näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa tuhansia kertoja ja tavoitti noin 20 000 henkilöä mainostuksen avulla. Muut mainostetut julkaisut tavoittivat 1 500 – 8 000 henkilöä.

Omaishoidon monet kasvot -näyttely oli esillä Hyvinkään kaupungintalon aulassa 19.11.-4.12. Näyttely esitteli julisteina kahdeksan omaishoidon tarinaa ja välitti tietoa omaishoidosta kävijöille. Näyttelyn järjestivät yhteistyössä Keski-Uudenmaan omaishoidon verkosto ja Suomen omaishoidon verkosto.

Tietoa jaettiin keskinäisesti aktiivisesti verkostossa mm. valtakunnallisella omaishoitajien viikolla marraskuussa, jolloin verkoston jäsenjärjestöjen omaishoitoon liittyviä kirjoituksia jaettiin runsaasti Omaishoidon monet kasvot -Facebook-sivulla ja verkoston Twitter-tilillä. Verkoston tapahtumista kerrottiin myös kahdessa Omaishoitajaliiton sähköisessä Omaishoitotiedotteessa. Verkostotiedote julkaistiin kaksi kertaa ja lisäksi verkoston valtakunnallisille ja alueellisille vastaaville tiedotettiin sähköpostitse vähintään joka toinen viikko omaishoitoon liittyvistä uutisista ja verkoston jäsenjärjestöjen omaishoitoon liittyvistä tapahtumista ja hankkeista.

Resurssit

Omaishoitajaliitto koordinoi Suomen omaishoidon verkostoa ja vastaa sen hallinnosta. Verkostossa toimii osa-aikainen suunnittelija (50 %:n työaika). Lisäksi oli järjestöpäällikön osittainen työpanos. Verkoston toiminta katettiin kohdennetulla hankeavustuksella.

LIITE 1 Luottamushenkilöt, työryhmät ja henkilökunta vuonna 2019

Omaishoitajaliiton hallituksen jäsenet

Sari Raassina, erikoislääkäri, kliininen opettaja, pj.

Meeri Rinta-Jouppi, ympäristöterveydenhuollon johtaja, varapj.

Seija Paatero, terveydenhuoltoneuvos, varapj.

JÄSENET

Hannu Koivula, omaishoidon kokemusasiantuntija

Raija Kontiosalo, SHO, KM

Marja-Leena Lehtinen, sosiaalineuvos

Sari Riskumäki, omaishoitaja

Mali Soininen, KM, yksikönjohtaja (eläkkeellä)

Ritva Särkkä, TM

Carmen Villman, omaishoitaja

Tarja Välimäki, TtT, dosentti

Sari-Minna Tervonen, toiminnanjohtaja, KM, esittelijä

Tiina Lehtinen, talouspäällikkö, siht.

Omaishoitajaliiton toimikunnat ja työryhmät

TYÖVALIOKUNTA

Sari Raassina, pj.

Seija Paatero, varapj.

Meeri Rinta-Jouppi, varapj.

Sari-Minna Tervonen, toiminnanjohtaja, siht.

SISÄISET TARKASTAJAT

Ritva Särkkä

Hannu Koivula

LÄHELLÄ-LEHDEN TOIMITUSNEUVOSTO

Tarja Välimäki, hallituksen jäsen, Pohjois-Savon Omaishoitajat ry, pj.

Antti Hyvärinen, tiedottaja, siht.

Tuija Kotiranta, Omaisena edelleen ry

Ari Liimatainen, Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry

Tiina Kokko, viestintäpäällikkö, vastaava toimittaja

Kaisa Parviainen, kehittämisspäällikkö

Sari-Minna Tervonen, toiminnanjohtaja, päätoimittaja

ARVIOINTITYÖRYHMÄ

Mallintamaan liiton ja yhdistysten yhteisten toimintojen arviointia, joka tuo esiin toimintojen yhteiskunnallisen merkityksen, vastaa rahoittajien vaatimuksiin sekä auttaa kehittämään toimintoja edelleen. Toimikausi 2019-2020.

Mali Soininen, hallituksen jäsen, Mikkelin seudun Omaishoitajat ja Läheiset ry, pj.

Kaisa Parviainen, kehittämisspäällikkö, siht.

Katja Havula, Turun Seudun Omaishoitajat ry

Tanja Tukkikoski, Satakunnan Omaishoitajat ry

Tarja Välimäki, hallituksen jäsen, Pohjois-Savon Omaishoitajat ry

Pia Järnstedt, aluekoordinaattori

Juha Timoskainen, koordinaattori

IT-TYÖRYHMÄ

Kehittämään liiton ja yhdistysten yhteisiä IT-ratkaisuja ja valmistelemaan erillinen IT-hanke STEAlle vuosille 2020-2022. Toimikausi 2019-2022.

Hannu Koivula, hallituksen jäsen, Pääkaupunkiseudun omaishoitajat, pj.

Matilda Linnavirta, koulutussuunnittelija, siht.

Merita Kustula, Inarin Omaishoitajat ja Läheiset ry

Katri Mustakangas, Napapiirin Omaishoitajat ry

Timo Sälli, Pirkanmaan Omaishoitajat ry

Anu Nurmi, assistentti

Paula Väisänen, assistentti

VIESTINTÄTYÖRYHMÄ

Kehittämään liiton ja yhdistysten yhteistä viestintää ja erityisesti verkossa ja somessa. Toimikausi 2019-2020.

Carmen Villman, hallituksen jäsen, Lasten omaishoitajat ry, pj.

Antti Hyvärinen, tiedottaja, siht.

Sikketiina Rönty, Etelä-Karjalan omaishoitajat ry

Minnamaria Salminen, Oulun seudun omaishoitajat ry

Pia Toivola, Järvisseudun Omaishoitajat ja Läheiset ry

Tiina Kokko, viestintäpäällikkö

Sari-Minna Tervonen, toiminnanjohtaja

OMAIISOIVA-TUKIRYHMÄ

Kaisa Parviainen, kehittämisspäällikkö, pj.

Matilda Linnavirta, suunnittelija, siht.

Taina Alanen, Tampereen Seudun Omaishoitajat ry

Raija Kontiosalo, hallituksen jäsen, Napapiirin Omaishoitajat ry

Minna Heikkilä, Hyvinkään Seudun Omaishoitajat ja Läheiset ry

Lea Lindqvist, Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry

Krista Pajala, Muistiliitto ry (Muistiluotsi)

Maija-Liisa Pulkkinen, Keski-Pohjanmaan Omaishoitajat ry

Markku Vellas, Kehitysvammaisten Palvelusäätiö

Maarit Väisänen, Mikkelin seudun Omaishoitajat ja Läheiset ry
Merja Purhonen, järjestöpäällikkö
Juha Timoskainen, koordinaattori

JANGSTERIT – NUORET HOIVAAJAT MEILLÄ JA MUUALLA -HANKKEEN OHJAUSRYHMÄ (2016-)

Merja Purhonen, järjestöpäällikkö, pj.
Malla Heino, koordinaattori, siht.
Kirsi Hokkila, projektipäällikkö Alisa-projekti, kokemusasiantuntija
Pirjo Somerkivi, YTT, FM
Ritva Särkkä, hallituksen jäsen, Espoon ja Kauniaisten Omaishoitajat ja Läheiset ry
Liisa Viljaranta, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut -osasto, Helsingin kaupunki
Sirpa Vuokila, perhe- ja sosiaalipalvelut-osasto, Helsingin kaupunki

KUPPI NURIN -HANKKEEN OHJAUSRYHMÄ (2017-2020)

Kaisa Parviainen, kehittämisspäällikkö, pj.
Christa Ahonen, suunnittelija, siht.
Sari Erkkilä, Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer
Seija Hyvärinen, Salon omaishoitajat ry
Soili Hyvärinen, Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry
Niina Lukinmaa, Raahen Psykye ry
Pirjo Ravantti, Idän päihdepoliklinikka, Helsingin kaupunki
Marja Ruotsalainen, Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry
Janne Takala, Lasinen lapsuus -toiminta, A-klinikkasäätiö
Tuomas Tenkanen, EHYT ry
Antti Tornberg, Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä
Tuula Savolainen, kokemusasiantuntija
Tarja Välimäki, hallituksen jäsen, Pohjois-Savon Omaishoitajat ry
Elina Koponen, koordinaattori

SUOMEN OMAISHOIDON VERKOSTON TYÖVALIOKUNTA (2019-2020)

Riika Hagman-Kiuru, Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami ry, pj. 31.1. saakka
Jonna Skand, Folkhälsans Förbund rf, pj. 1.2. alkaen
Merja Purhonen, siht. 24.3. saakka
Pilvi Nummelin, siht. 25.3. alkaen
Tamara Björkqvist, Ikäinstituutti
Hanna Mattila, Suomen Parkinson-liitto ry
Minna Kallunki, Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami ry, 1.5. alkaen
Ylva Krokfors, Invalidiliitto ry
Sini Svanberg, Lasten omaishoitajat ry

Henkilökunta

Ahonen Christa, suunnittelija
Gehring Sandra, koulutussuunnittelija
Havela-Hiitola Sari, aluevastaava
Heino Malla, koordinaattori
Hyvärinen Antti, tiedottaja
Häggqvist Kaisu, koulutussuunnittelija
Järnstedt Pia, aluekoordinaattori
Kokko Tiina, viestintäpäällikkö
Koponen Elina, koordinaattori
Lehtinen Marjo, vapaaehtoistoiminnan vastaava 31.12. saakka
Lehtinen Tiina, talouspäällikkö
Lepistö Kukka-Maaria, aluevastaava 1.3. alkaen
Linnavirta Matilda, koulutussuunnittelija
Mäkelä Matti, aluevastaava
Nummelin Pilvi, suunnittelija 25.3. alkaen
Nurmi Anu, assistentti
Parviainen Kaisa, kehittämisspäällikkö
Purhonen Merja, järjestöpäällikkö
Tervonen Sari-Minna, toiminnanjohtaja
Timoskainen Juha, koordinaattori
Vierula Kirsi, suunnittelija 19.8. alkaen
Väisänen Paula, assistentti 31.12. saakka

LIITE 2 Omaishoitajaliiton jäsenyhdistysten perustamisvuosi ja henkilöjäsenmäärät 31.12.2019

		Jäsenmäärä	Perustamisvuosi
1	ESPOON JA KAUNIAISTEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	234	2003
2	ETELÄ-KARJALAN OMAISHOITAJAT RY	397	2002
3	HAAPAJÄRVI-REISJÄRVI JA LÄHISEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	53	2003
4	HANKASALMEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	39	2004
5	HEINOLAN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	184	2010
6	HIIDEN OMAISHOITAJAT RY	290	2007
7	HYVINKÄÄN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	102	2009
8	HÄMEENLINNAN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	232	2003
9	INARIN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	67	2003
10	ISOJOEN OMAISHOITAJAT RY	18	1998
11	ITÄ-UUDENMAAN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	90	2016
12	JOENSUUN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	315	1998
13	JOKILAAKSOJEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	226	2004
14	JUUAN OMAISET JA LÄHEISET RY	60	2011
15	JÄMSÄN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	104	2007
16	JÄRVISEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	140	2002
17	KAARINAN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	60	2007
18	KAINUUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	221	1999
19	KANKAANPÄÄN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	75	2000
20	KAUHAJOENSEUDUN OMAISHOITAJAT RY	125	2004
21	KESKI-KARJALAN OMAISHOITAJAT RY	98	2000
22	KESKIPISTEEN OMAISHOITAJAT RY	141	2005
23	KESKI-POHJANMAAN OMAISHOITAJAT RY	187	2000
24	KESKI-SUOMEN OMAISHOITAJAT RY	266	1997
25	KESKI-UUDENMAAN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	175	2002
26	KOILLISMAAN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	137	1998
27	KOKKOLANSEUDUN OMAISHOITAJAT RY	329	1997
28	KUUSIOKUNTIEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	57	1999
29	KYMENLAAKSON OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	188	2001
30	LAKEUDEN OMAISHOITAJAT RY	247	2000
31	LASTEN OMAISHOITAJAT RY	100	2018
32	LAUKAAN OMAISHOITAJAT SAMARIA RY	55	2003
33	LIEKSAN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	122	1998
34	LOIMAAN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	256	2004
35	LOUNAIHÄMEEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	40	2005
36	LÄNSI-POHJAN OMAISHOITAJAT RY	253	1999
37	LÄNSI-UUDENMAAN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	80	2006
38	MIKKELIN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	349	2001
39	NAPAPIIRIN OMAISHOITAJAT RY	249	2003
40	NIVALAN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	48	2013
41	OMAISET EDELLEEN RY	29	2005
42	OULUJOKILAAKSON OMAISHOITAJAT RY	62	2013
43	OULUN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	539	1998
44	PARKANON SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	32	2009
45	PIEKSAMÄEN OMAISHOITAJAT RY	96	2000

Vuosikertomus 2019

46	PIETARSAAREN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	12	2007
47	PIRKANMAAN OMAISHOITAJAT PIONI RY	455	2008
48	POHJOIS-SAVON OMAISHOITAJAT RY	459	1998
49	PYHÄJÄRVEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	55	2001
50	PÄIJÄT-HÄMEEN OMAISHOITAJAT RY	464	1999
51	PÄÄKAUPUNKISEUDUN OMAISHOITAJAT RY	991	1998
52	RAAHEN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	145	2000
53	RANTSILAN OMAISHOITAJIEN YHDISTYS RY	24	1998
54	RAUMAN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	242	2005
55	RIIHIMÄEN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	146	2001
56	RUOVEDEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	49	1999
57	SALON OMAISHOITAJAT RY	282	1995
58	SATAKUNNAN OMAISHOITAJAT RY	310	1999
59	SAVONLINNAN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	79	2000
60	SODANKYLÄN OMAISHOITAJAT RY (yhteydenotot Napapiirin Omaishoitajat ry)		2005
61	SUUR-KOUVOLAN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	125	2009
62	TAMPEREEN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	400	2000
63	TURUN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	403	1998
64	UUDENKAUPUNGIN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	41	2008
65	VAASAN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	164	2009
66	VARKAUDEN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	176	2007
67	VARPAISJÄRVEN JA LÄHIKUNTIEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	23	2006
68	YLIKIIMINGIN OMAISHOITAJAT RY	67	1997
69	YLÄ-KARJALAN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	45	2005
70	ÄÄNESEUDUN OMAISHOITAJAT RY	99	2000

Jäseniä yhteensä

12423

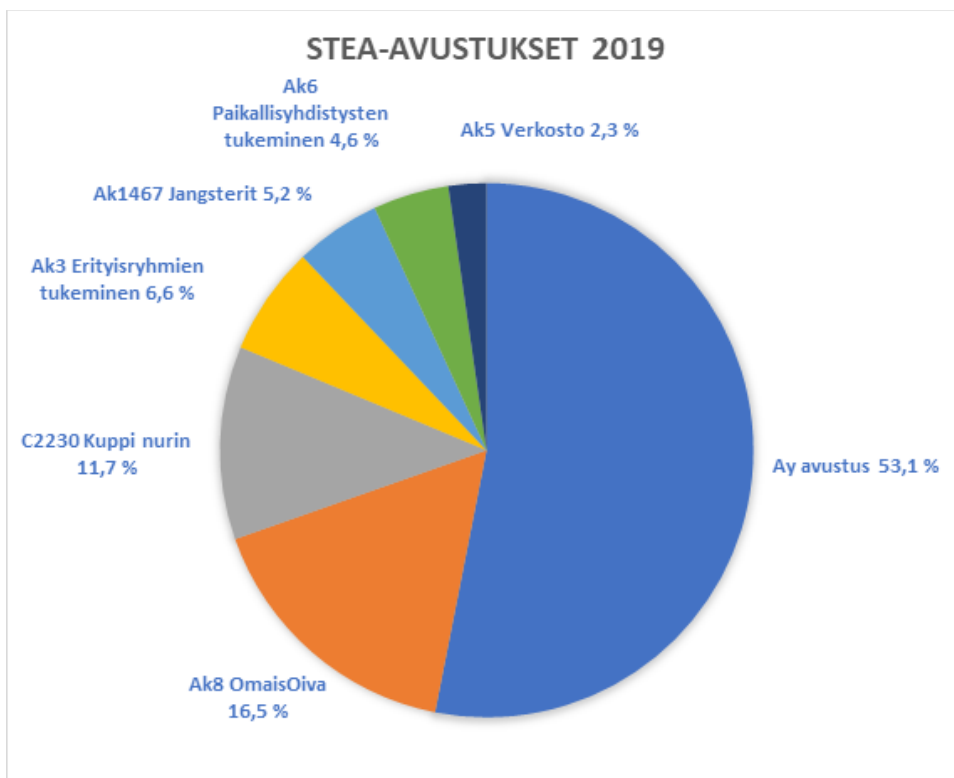
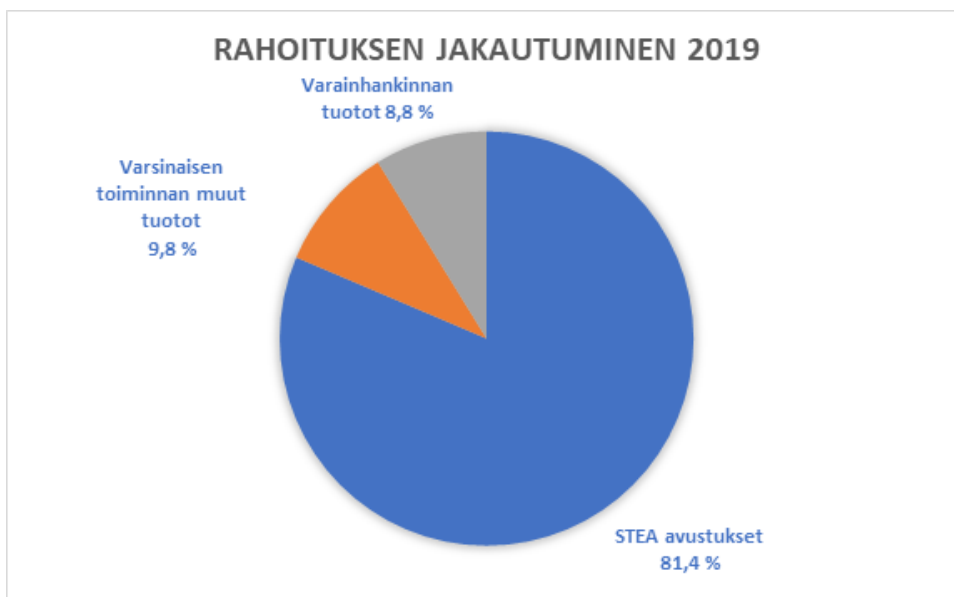
LIITE 3 Kokonaistuotot ja -kulut sekä myönnetyt avustukset

Tilinpäätös	2019	2018
STEA-avustukset	1 615 424,20	1 573 106,37
Siirtyvät STEA-avustukset	-143 078,10	-75 635,17
Varsinaisen toiminnan muut tuotot	178 696,90	158 404,73
Rahoitustoiminnan ja varainhankinnan tuotot	158 530,59	156 939,83
Kokonaistuotot	1 809 573,59	1 812 815,76
Kokonaiskulut	1 725 181,75	1 720 574,19
Toimintavuoden tulos	84 391,84	92 241,57

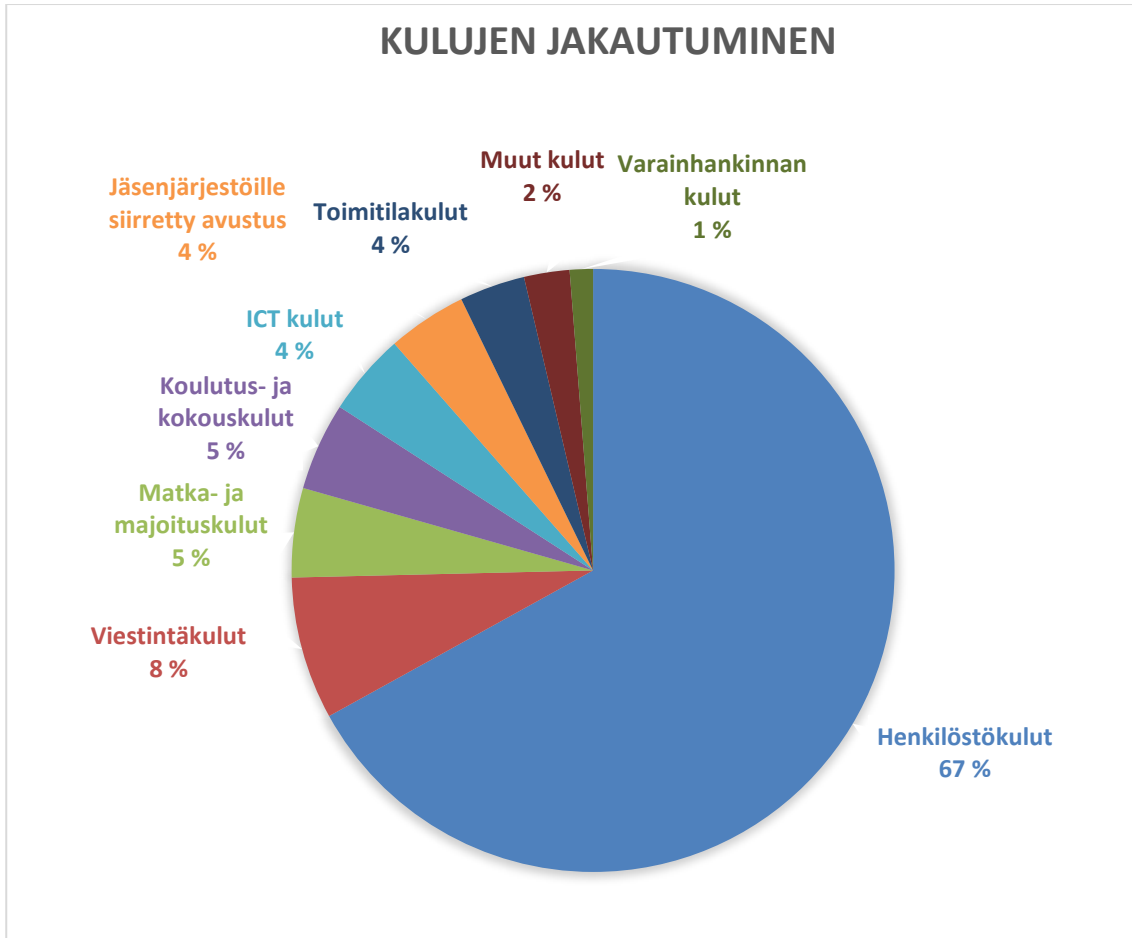
Myönnetyt STEA-avustukset	2019	2018
Ay1 Yleisavustus	816 436	802 000
Ak3 Omaishoidon erityistilanteiden tukeminen	102 000	100 000
Ak5 Suomen omaishoidon verkosto	35 630	35 000
Ak6 Paikallisyhdistysten tukeminen	70 000	70 000
Ak8 OmaisOiva - omaishoitoperheiden jaksamisen tukeminen	254 000	250 000
Ak1467 Jangsterit – nuoret hoivaajat	80 000	85 000
C2230 Kuppi nurin -hanke	180 000	174 000
STEA-avustukset yhteensä	1 538 066	1 516 000

Kuvio Tulorahoituksen ja eri avustusten jakautuminen vuonna 2019

Kuvio Kulujen jakautuminen vuonna 2019

#Omaishoito

#OmaishoitoKoskettaaJokaista

www.omaishoitajat.fi